

Livsmedelsverket

Konsumenters kännedom om kostråd om fet fisk från Östersjöområdet

JULI 2024

Origo Group

Innehåll

Fakta om undersökningen	4
Bakgrund och syfte	4
Genomförande	5
Metodbeskrivning	6
Urvalskriterier	8
Svarsfördelning och svarsfrekvens	10
Frågeformulär	11
Sammanfattning	12
Kännedom och kunskap	12
Kunskap om riskgrupperna	12
Konsumtion av riskfisk	12
Miljögifter i fet fisk	13
Information om miljögifter i fet fisk	13
Skillnader mellan åldersgrupper	14
Kännedom och kunskap	15
Sammanfattning	15
Kännedom om miljögifter i fisk	17
Fiskar som det finns kostråd om på grund av miljögifter	20
Kunskap om riskgrupperna	24
Sammanfattning	24
Kostråd riktade till speciella grupper	26
Grupper som kostråd riktar sig till	28
Konsumtion av "riskfisk"	35
Sammanfattning	35
Hur ofta serveras olika fisksorter till barn	37
Hur ofta äts olika fisksorter	40

Miljögifter i fet fisk.....	53
Sammanfattning	53
Kännedom om miljögifter i fet fisk	55
Kännedom om fisken är vildfångad	57
Konsumtion om fisken var utan miljögifter	59
Skäl till konsumtion av riskfisk trots kännedom om kostråd	63
Information om miljögifter i fisk	65
Sammanfattning	65
Strömning eller annan fet fisk i media.....	66
Information om riskerna med miljögifter i vissa fiskar	67
Platser där man tagit del av information	68
Bakgrundsfrågor.....	73
Föräldrar totalt.....	73
Småbarnsföräldrar	75
Kvinnor i fertil ålder	77
Kustboende	78

Fakta om undersökningen

Bakgrund och syfte

Sverige har ett undantag från EU-kommissionens regler som innebär att svenska yrkesfiskare får sälja vildodlad lax och strömming/sill från Östersjön i Sverige, trots att fisken innehåller dioxin och PCB som överskrider EU:s gränsvärden. Ett krav för detta undantag är att Livsmedelsverket informerar medborgarna om kostråden som gäller de aktuella fiskarterna: strömming/sill från Östersjön, vildfångad lax och öring från Östersjön, Vänern och Vättern, vildfångad sik från Vänern och Vättern samt vildfångad röding från Vättern. Förenklat brukar dessa fiskar kallas "fet fisk från Östersjöområdet".

Sedan 2012 har Livsmedelsverket på uppdrag av regeringen genomfört kommunikationsinsatser för att öka kännedomen om kostråden om dioxinfisk. Råden innebär att barn och kvinnor i barnafödande ålder, inklusive gravida och ammande, inte bör äta fet fisk från Östersjöområdet oftare än 2–3 gånger per år. Övriga rekommenderas att inte äta denna fisk oftare än en gång per vecka.

Målgrupperna för kommunikationsinsatserna har varit:

- Kvinnor i barnafödande ålder (18 - 40 år)
- Småbarnsföräldrar (med barn upp till 6 år)
- Personer boende längs Östersjökusten, Vänern och Vättern
- Yrkesfiskare med familjer samt fritidsfiskare

Den första undersökningen genomfördes 2010 och har fungerat som en nollmätning. Därefter genomfördes kännedomsundersökningar 2013, 2014, 2016, 2019 och 2021 för att kartlägga i vilken utsträckning Livsmedelsverkets kommunikationssatser bidragit till ökad kännedom om kostråden. Utöver dessa mätningar har även en fördjupad undersökning genomförts under 2017 om konsumtionen av fet fisk från Östersjöområdet, Vänern och Vättern bland kvinnor i fertil ålder.

Undersökningen som presenteras i denna rapport är en upprepning av 2021 års kännedomsundersökning för att se i vilken utsträckning målgruppernas kännedom och kunskap har påverkats. När vi i rapporten hänvisar till föregående mätning är det därför mätningen 2021 som avses om inget annat anges.

Genomförande

Datainsamlingen har i tidigare mätningar genomförts i webbpanel och för att bibehålla en god jämförbarhet över tid har intervjuerna även denna gång inhämtats med samma metod.

Origo Group använder sig av en egen webbpanel, Origo Group-panelen, med flera tusen medlemmar. Den kontinuerliga rekryteringen görs via telefonintervjuer i samband med representativa undersökningar till allmänheten och vi har en god demografisk fördelning inom åldersgrupperna 16-75 år i Sverige.

När specifika målgrupper intervjuas, som i den här undersökningen, använder vi oss av plattformen Cint OpinionHub. Cint är den största panelen i Sverige och har flera hundra tusen medlemmar i över 50 paneler, varav Origo Group-panelen är en. Alla paneler i Cints teknik följer ESOMARs rekommendationer för marknadsundersökningar online. Panelen användes vid genomförandet av denna undersökning såväl 2019 som senast 2021.

Undersökningen distribuerades den 28 maj via e-post till de utvalda panellisterna innehållandes en webblänk till formuläret. Datainsamlingen stängdes den 16 juni. Under insamlingsperioden gjordes 1–2 påminnelser till de som vid tiden för påminnelsen ej besvarat enkäten.

Undersökningen har omfattat tre övergripande målgrupper som i sin tur delats in i undergrupper enligt följande:

A. FÖRÄLDRAR

- 1) Med minst 1 barn i åldern 0–6 år
- 2) Med minst 1 barn i åldern 7–16 år

B. KVINNOR I FERTIL ÅLDER

- 1) I åldern 18–29 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern
- 2) I åldern 30–40 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern
- 3) I åldern 18–29 år boende i övriga landet
- 4) I åldern 30–40 år boende i övriga landet

C. KUSTBOENDE

- 1) Män i åldern 16–40 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern
- 2) Män i åldern 41–79 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern
- 3) Kvinnor i åldern 16–40 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern
- 4) Kvinnor i åldern 41–79 år boende vid Östersjön, Vänern och Vättern

Boende vid Östersjön, Vänern och Vättern definieras som boende i specifika kommuner. Vilka kommuner det rör sig om presenteras i bilaga 1 (separat dokument).

Metodbeskrivning

Målgrupperna i undersökningen har kunnat definieras med hjälp av tillgängliga bakgrundsvariabler om panellisterna. Detta har medfört att vi innan påbörjad datainsamling kunnat sätta upp kvoter för antal svar inom målgrupperna och tillhörande undergrupper, till skillnad mot mätningar före 2019 där svar vägts i efterhand. Fördelen med att använda kvoter är att vi säkerställer ett visst antal svar i delmålgrupperna, vilket ger en lägre felmarginal i resultaten för mindre grupper jämfört med om man i stället skulle vikta resultaten i efterhand (som då skulle baseras på relativt få svarande).

I nedanstående tabell framgår mål för antal intervjuer (svar), befolkningsandel enligt SCB samt utfall för 2024 års mätning och föregående mätning per kvot.

Mål-grupp	Antal svar, mål 2024	Andel i befolkning (SCB 2023)	Antal svar, utfall 2024	Andel svar, utfall 2024	Antal svar, utfall 2021	Andel svar, utfall 2021
A totalt	1 000	-	1 014	100%	999	100%
A1	470	-	472	47%	468	47%
A2	530	-	542	53%	531	53%
B totalt	1 000	100%	1 013	100%	523	100%
B1	238	48%	241	47%	288	55%
B2	262	52%	268	53%	235	45%
B3	235	47%	236	47%	237	49%
B4	265	53%	268	53%	249	51%
C totalt	500	100%	547	100%	248	100%
C1	103	21%	110	20%	101	20%
C2	151	30%	164	30%	147	29%
C3	94	19%	97	18%	92	18%
C4	151	30%	176	32%	170	33%
Totalt	2 500	-	2 574	-	2 518	-

Eftersom resultatet från årets undersökning ska jämföras med resultaten från 2021 års undersökning genomförs denna undersökning via motsvarande webbpaneler som 2021.

SIGNIFIKANSTEST

För att kontrollera om det finns signifikanta skillnader mellan grupper, som till exempel mellan män och kvinnor, har signifikanstest gjorts med hjälp av så kallade z-test. Vid dessa test är nollhypotesen att det inte finns några skillnader mellan grupperna. Om resultatet i en grupp skiljer sig tillräckligt mycket åt från resultatet i en annan grupp förkastas nollhypotesen. I de fall nollhypotesen förkastas säger man att skillnaden är signifikant, vilket innebär att det som uttrycks i mothypotesen är statistiskt säkerställt och med hög säkerhet inte beror på slumpen. Vid dessa tester har signifikansnivån bestämts till 5 procent. Signifikansnivån är risken att förkasta en sann nollhypotes. Alla skillnader som nämns i rapporttexten är statistiskt säkerställda.

URVALSSTORLEKAR OCH FELMARGINALER

De urvalsstorlekar per undergrupp som använts i undersökningen har valts då de ansetts vara tillräckligt stora för att kunna göra signifikanttester där man jämför årets resultat mot resultaten år 2021.

Konfidensintervall används för att ge en indikation på hur säkert eller osäkert ett skattat värde är. Det är vanligast att använda 95-procentiga konfidensintervall, vilket innebär att man med 95 procents säkerhet kan säga att det "sanna" värdet ligger inom intervallet. Vill man ha en högre konfidensgrad så blir intervallet större. Felmarginalen är ganska liten när man använder hela datamaterialet men blir större ju mindre grupper man analyserar.

Respondenterna är hämtade från en förrekryterad webbpanel. Vid denna typ av urval approximeras felmarginalen genom att utnyttja statistiska beräkningar. Tabellen nedan visar felmarginalerna för procenttal. Detta avser resultat som ligger nära 50 procent; för resultat som ligger närmare 10 och 90 procent är felmarginalen något mindre.

Om bortfallet betraktas som slumpmässigt uppgår den statistiska felmarginalen i undersökningen till +/- 3,1 procentenheter för målgrupperna föräldrar respektive kvinnor i fertil ålder. Detta innebär exempelvis att om ett resultat uppgår till 50 procent, ligger det sanna värdet med 95 procents säkerhet inom spannet 46,9-53,1 procent. Felmarginalen för målgruppen kustboende uppgår till +/- 4,2 procentenheter. I detta fall innebär det att om ett resultat är 50 procent så ligger det sanna värdet med 95 procents säkerhet inom spannet 45,8-54,2 procent.

Felmarginaler vid olika urvalsstorlekar	Maximalt slumpfel för procenttal
1 000 respondenter	± 3,1%
900 respondenter	± 3,3%
800 respondenter	± 3,5%
700 respondenter	± 3,7%
600 respondenter	± 4,0%
500 respondenter	± 4,4%
400 respondenter	± 4,9%
300 respondenter	± 5,7%
200 respondenter	± 6,9%
100 respondenter	± 9,8%
75 respondenter	± 11,3%
50 respondenter	± 13,9%
10 respondenter	± 31,0%

Urvalskriterier

Nedanstående urvalskriterier har använts för respektive målgrupp. I definierade urvalsgrupper gjordes ett slumpmässigt urval av deltagare i webbpanelen.

För samtliga målgrupper ställdes i enkätens inledning en screeningfråga huruvida man har åtminstone delansvar för matinköpen i hushållet. De som svarat "nej" eller "tveksam/kan ej svara" har inte fått besvara fler frågor i undersökningen. Även i mätningen 2019 och 2021 ställdes screeningfrågan till alla målgrupper, men i mätningen 2016 ställdes denna fråga endast till gruppen kvinnor i fertil ålder.

MÅLGRUPP FÖRÄLDRAR

För gruppen föräldrar med barn 0–6 år användes följande kriterier vid urval i webbpanelen: bor i Sverige, är man eller kvinna, ålder 18–60 år, har ett eller flera barn födda mellan år 2018 och 2024.

För gruppen föräldrar med barn 7–16 år användes följande kriterier vid urval i webbpanelen: bor i Sverige, är man eller kvinna, ålder 18–65 år, har ett eller flera barn födda mellan år 2008 och 2017.

Då uppgifter om antalet föräldrar med barn i dessa åldrar saknas så kunde ej befolkningsstatistik användas vid kvotering av svarsantal i de två delmålgrupperna. För att bibehålla en god jämförbarhet över tid har vi i stället

baserat fördelningen av antal svar per grupp så att den ligger i nivå med tidigare föregående mätningar.

Antalet svarande i målgruppen uppgår till 1 014 personer, vilket ungefär motsvarar målantalet.

MÅLGRUPP KVINNOR I FERTIL ÅLDER

För gruppen kvinnor i fertil ålder boende vid Östersjön, Väneren och Vättern användes följande kriterier vid urval i webbpanelen: Bor i Sverige och i definierade kommuner (se bilaga 1), är kvinna, ålder 18–40 år.

För gruppen kvinnor i fertil ålder boende i övriga landet användes följande kriterier vid urval i webbpanelen: Bor i Sverige med undantag från definierade kommuner (se bilaga 1), är kvinna, ålder 18–40 år.

För att kunna ta fram korrekt fördelning av svar i undergrupperna 18–29 år och 30–40 år har befolkningsstatistik från SCB använts.

Antalet svarande i målgruppen uppgår till 1 013 personer, vilket ungefär motsvarar målantalet.

I rapporterna 2019 och 2021 visades resultat för målgruppen fertila kvinnor både med och utan Stockholm stad, för jämförbarhet med rapportering i tidigare mätning. Stockholm stad står för cirka 7 procent av årets svar, vilket är liknande som före 2019. Det finns inga betydande skillnader mellan resultat med och utan Stockholm stad. Därför redovisas målgruppen kvinnor i fertil ålder i årets undersökning enbart inklusive Stockholm stad.

MÅLGRUPP KUSTBOENDE

För gruppen kustboende användes följande kriterier vid urval i webbpanelen: bor i Sverige och i definierade kommuner (se bilaga 1), är man eller kvinna, ålder 16–79 år.

För att kunna ta fram korrekt fördelning av svar i undergrupperna män 16–40 år, män 41–79 år, kvinnor 16–40 år och kvinnor 41–79 år har befolkningsstatistik från SCB använts.

Antalet svarande i målgruppen uppgår till 547 personer. Detta är något högre än målet, men den procentuella fördelningen för delmålgrupperna motsvarar relativt väl önskad fördelning.

Svarsfördelning och svarsfrekvens

Totalt 12 664 panellister bjöds in att delta i undersökningen, varav 2 925 kompletta svar inkom. Svarsfrekvensen i undersökningen uppgår till 23 procent vilket är i nivå med 2021 års mätning.

I och med att insamlingsmetoden avser kvotuppfyllnad där bearbetningen av olika respondentgrupper avbryts när en representativ kvot är uppfylld blir svarsfrekvensen generellt något lägre jämfört med om man skulle fortsätta bearbeta icke-svarande i de grupper där kvoterna är uppfyllda.

Totalt antal utskickade inbjudningar	12 664
A-bortfall	
Utscreenade (tillhör ej målgruppen)	166
B-bortfall	
Gått in i enkäten, men ej avslutat den	181
Inte klickat på länken (ej varit inne i undersökningen)	9 392
Kompletta svar	2 925
Svarsfrekvens	23%
Rensade (vid kvalitetskontroll)	351
Slutgiltigt antal svar i rapporten	2 574

166 respondenter (1 procent) av alla inbjudna har screenats bort och ingår inte bland de redovisade svaren då deltagarna inte tillhör aktuell målgrupp. Bland dessa är det:

- 16 som inte är giltiga på grund av att bakgrundsuppgift om respondentens kön inte överensstämmer med respondentens enkätsvar om kön, vilket innebär att någon annan än avsedd person har svarat. Alla dessa tillhör målgruppen kvinnor i fertil ålder.
- 30 som inte är giltiga då de på enkätfrågan om ålder svarat att de är yngre eller äldre än det intervall som målgruppen har. 29 av dessa tillhör målgruppen kvinnor i fertil ålder och en kustboende.
- 68 som inte är giltiga i målgruppen föräldrar då de på enkätfrågan om antal personer i hushållet svarat att det är endast en person i hushållet (inklusive dem själva).

- 57 som svarat "Nej" eller "Tveksam/vet ej" på den inledande screeningfrågan: Är du helt eller delvis ansvarig i ditt hushåll för inköpen av livsmedel? Dessa personer har inte fått besvara fler frågor i undersökningen. Fördelning per målgrupp: 6 föräldrar, 32 kvinnor fertila ålder och 19 kustboende.
- En som var ett dubblettsvar och denna tillhör målgruppen föräldrar.

Respondenter ska ha besvarat enkäten fullständigt för att ingå i svarsmaterialet, på samma sätt som i tidigare års mätningar. Kvalitetskontroller på de kompletta svaren ledde till att ytterligare 351 svar rensades bort och det slutliga svarsunderlaget för årets rapport uppgår till 2 574 svar. Kvalitetskontrollen tar i beaktande svarstid, svarslogik och svarsmönster samt granskning av fritextsvar för att säkerställa att endast giltiga och relevanta svar inkluderas i analysen.

Den genomsnittliga svarstiden (median) uppgår till ungefär 2,5 minuter. Vid kvalitetskontroll och rensning av enkätsvar ingår svarstid som en parameter, tillsammans med antalet frågor som ska besvaras. I det slutliga datamaterialet har 0,1 procent en svarstid på under 1 minut och dessa är inkluderade i underlaget då svaren bedöms vara rimliga.

Svarstiden är lägre än 2019 och 2021 (då en mediantid strax under 4 minuter) men det fanns då något fler frågor i enkäten och för att besvara en av dessa krävdes att respondenterna skulle titta på ett videoklipp (kampanjfilm). Detta gör att svarstiden inte är jämförbar med tidigare mätningar.

Frågeformulär

Frågeformuläret har utarbetats i samarbete mellan Livsmedelsverket och Origo Group. Den enkät som användes vid mätningen 2019 och 2021 har legat till grund även för denna undersökning.

Förändringar jämfört med 2021:

- Frågor om man uppmärksammat olika bilder och filmer från en informationskampanj har tagits bort.
- Två nya frågor om man tagit del av information om riskerna med miljögifter, såsom dioxin och PCB, i vissa fiskar och hur dessa kan påverka vissa grupper och var man i så fall har tagit del av informationen.

På de sidor i rapporten där frågor som gjorts om redovisas, och där ändringen påverkat jämförelse över tid, finns en notis om detta.

Sammanfattning

Kännedom och kunskap

Majoriteten av respondenterna, över 70 procent i alla målgrupper, känner minst lite till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. Högst kännedom finns bland småbarnsföräldrar (barn 0-6 år), där 55 procent uppges känna till kostråden ganska eller mycket väl. Föräldrar, kvinnor i fertil ålder och kustboende visar en liknande hög medvetenhet om kostråden. De fiskar som oftast nämns i samband med kostråd om miljögifter är lax/laxöring/regnbåge, torsk och sill/strömming. Jämfört med 2021 så är det överlag fler som uppger att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge och bland föräldrar är det även en högre andel som nämner sill/strömming.

Kunskap om riskgrupperna

Omkring hälften av de som känner till kostråden är medvetna om att de riktar sig till specifika grupper och de allra flesta säger att kostråden främst riktas till gravida, vilket är vanligaste svaret i alla målgrupper och i nivå med föregående mätning. Näst vanligaste svaret är att råden riktar sig till barn/småbarn. Medvetenheten att råden riktar sig till specifika grupper i befolkningen är högre bland äldre kvinnor i fertil ålder. Att råden riktas till gravida nämns i högre grad av föräldrar med äldre barn, äldre kvinnor i fertil ålder och äldre kustboende.

Konsumtion av riskfisk

Konsumtionen av så kallad "riskfisk" som överskrider kostråden är relativt frekvent bland vissa grupper. 36 procent av föräldrar serverar riskfisk till sina barn minst en gång i månaden, i nivå med 2021, och småbarnsföräldrar serverar oftare riskfisk till sina barn jämfört med föräldrar med äldre barn. Andelen som äter riskfisk minst någon gång i månaden uppgår till 30 procent bland kvinnor i fertil ålder och 32 procent bland kustboende vilket även det är i nivå med 2021. Strömming/sill och vildfångad lax är de riskfiskar som högst andel uppger att de serverar till sina barn eller själva äter oftare än rekommenderat. Konsumtionen av odlad lax är betydligt högre än övriga fisksorter i alla grupper och har hållit sig stabil sedan 2021 för kvinnor i fertil ålder och kustboende men minskat bland föräldrar.

Miljögifter i fet fisk

Kännedomen om att fet fisk kan innehålla miljögifter är utbredd. Totalt 68 procent av föräldrar, 58 procent av kvinnor i fertil ålder och 65 procent av kustboende är medvetna om detta. Jämfört med 2021 har kännedomen om miljögifter minskat något bland äldre kvinnor i fertil ålder och kustboende kvinnor. Bland de som serverar eller konsumerar vildfångad röding eller lax minst en gång om året säger sig majoriteten veta om fisken är vildfångad åtminstone ibland.

Viljan att konsumera fisk om den var utan miljögifter varierar. Bland föräldrar skulle 45 procent inte servera strömming oftare till sina barn även om den var utan miljögifter, medan 22 procent uppger att miljögifter är huvudorsaken till att de inte serverar strömming. Fler småbarnsföräldrar än föräldrar med äldre barn skulle öka konsumtionen om fisken var utan miljögifter. Bland kvinnor i fertil ålder uppger 55 procent att de inte skulle äta strömming oftare även om den var utan miljögifter, medan 18 procent anger miljögifter som huvudorsak till att inte äta strömming oftare. 28 procent av kustboende skulle äta fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern oftare om det inte vore för miljögifterna. Benägenheten att öka sin konsumtion är ungefär i nivå med 2021 för kustboende men det är betydligt fler som är tveksamma i frågan.

Information om miljögifter i fet fisk

Andelen som har sett eller hört något i media om att strömming och annan fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern innehåller miljögifter är stabil för föräldrar (35 procent) och kustboende (38 procent). Bland kvinnor i fertil ålder har denna andel minskat från 33 procent 2021 till 26 procent i årets undersökning.

Ungefär lika många i målgrupperna har tagit del av information om riskerna med miljögifter som tidigare år, med 38 procent av föräldrar och 37 procent av kvinnor i fertil ålder och kustboende.

Föräldrar har främst fått information via traditionell media, nyhetssajter på internet och andra sajter på internet (t ex sjukvården, myndigheter, matsajter, bloggar). Småbarnsföräldrar får oftare information från andra sajter på internet och via kontakter med vården. Kvinnor i fertil ålder har främst fått information från vänner/familj och internet och äldre kvinnor i fertil ålder får i högre grad information via vården. Kustboende har främst tagit del av informationen via traditionell media och det gäller särskilt äldre kustboende medan yngre oftare fått information via vänner/bekanta/familj, sociala medier och i kontakt med vården. Kustboende kvinnor har i högre grad än män fått informationen via andra sajter på internet (t ex sjukvården, myndigheter, matsajter, bloggar).

Skillnader mellan åldersgrupper

Nedan tabell sammanfattar fem huvudfrågor i undersökningen, med jämförelser mellan åldersgrupper. Markeringar inom parenteser indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupper inom respektive målgrupp (H = högre; L = lägre). Andelen som känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk är en summering av andel som svarat känner till "ganska väl" och "mycket väl".

Småbarnsföräldrar (0-6 år) svarar i högre utsträckning än föräldrar med äldre barn (7-16 år) att de känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. Även bland kustboende är andelen som säger sig känna till att det finns kostråd högre i de yngre grupperna (16-25 år samt 26-40 år) och lägre i den äldsta gruppen (56-79 år). Andelen som uppger att de sett eller hört något i media om att strömming och annan fet fisk från Östersjön och vild lax från Vänern och Vättern är dock högre bland kustboende i åldern 56-79 år och lägre bland kustboende 16-25 år och 26-40 år. Äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) uppger i högre utsträckning än yngre kvinnor i (18-29 år) att de vet att kostråden riktar sig till speciella grupper.

	Föräldrar 0-6 år	Föräldrar 7-16 år	Kvinnor i fertil ålder 18-29 år	Kvinnor i fertil ålder 30-40 år	Kustboende 16-25 år	Kustboende 26-40 år	Kustboende 41-55 år	Kustboende 56-79 år
Andel som...								
Känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk	55% (H)	46% (L)	43%	44%	47% (H)	48% (H)	42%	28% (L)
Vet att kostråden riktar sig till speciella grupper	57%	52%	43% (L)	53% (H)	46%	47%	60%	50%
Känner till att det finns miljögifter i fet fisk som t ex strömming från Östersjön, och vild lax från Vänern och Vättern	70%	65%	59%	57%	56%	58%	69%	70%
Sett eller hört något i media om att strömming och annan fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern, innehåller miljögifter	33%	36%	26%	26%	28% (L)	29% (L)	41%	46% (H)
Tagit del av information om risker med miljögifter i vissa fiskar och dess påverkan på vissa målgrupper	39%	37%	42%	32%	33%	36%	37%	38%

Kännedom och kunskap

Sammanfattning

KÄNNEDOM OM MILJÖGIFTER I FISK

De allra flesta har åtminstone hört talas om att det finns kostråd om miljögifter i fisk och andelen som säger sig känna till minst lite om detta är över 70 procent i alla de målgrupper som undersöks. Andelen som uppger att de aldrig hört talas om att det finns kostråd om miljögifter i fisk är relativt låg generellt och uppgår som högst till 10 procent (kvinnor i fertil ålder, 18-29 år, boende vid Östersjön, Vänern eller Vättern).

Kännedomen om att det finns kostråd om miljögifter i fisk är högst i målgruppen **föräldrar** och något högre bland småbarnsföräldrar (barn i åldern 0-6 år) jämfört med föräldrar med äldre barn (barn i åldern 7-16 år). Totalt 85 procent av föräldrarna säger sig känna till minst lite och 50 procent känner ganska eller mycket väl till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. 55 procent av småbarnsföräldrar uppger att de känner ganska eller mycket väl till att det finns kostråd om miljögifter i fisk, vilket är i nivå med undersökningen 2021. Andelen är 46 procent bland föräldrar med äldre barn och även detta är i nivå med föregående mätning. Föräldrar som är födda i Sverige uppger i något högre utsträckning att de känner till eller hört talas om att det finns kostråd, jämfört med föräldrar som är födda utomlands. Detta gäller främst föräldrar med äldre barn.

Kännedomen bland **kvinnor i fertil ålder** är överlag i nivå med undersökningen 2021, totalt 78 procent säger sig känna till minst lite och 43 procent känner ganska eller mycket väl till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. Det är inga signifikanta skillnader mellan olika åldersgrupper av kvinnor i fertil ålder och heller inte mellan de som bor vid kusten jämfört med övriga landet.

Kännedomen bland **kustboende** har inte signifikant förändrats jämfört med 2021 års undersökning, totalt 76 procent säger sig känna till minst lite och 38 procent känner ganska eller mycket väl till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. Det är inga signifikanta skillnader mellan kustboende män och kustboende kvinnor. Yngre kustboende (18-40 år) uppger i högre utsträckning att de känner till kostråd jämfört med äldre kustboende (41-79 år).

För alla tre målgrupper gäller att kännedomen är högre bland de som är helt ansvariga för inköpen av livsmedel jämfört med de som endast är delvis ansvariga. Det gäller även att personer med högre utbildningsnivå (högskola/universitet) samt personer som bor i storstad i högre utsträckning uppger att de känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk. För både kvinnor i fertil ålder och kustboende är andelen som säger sig känna till kostråd

högre för hushåll med minst 3 personer jämfört med mindre hushåll, vilket överensstämmer väl med en kännedomsnivå bland föräldrar generellt.

FISKAR SOM DET FINNS KOSTRÅD OM

De som känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk svarar främst att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge. Torsk och sill/strömning är andra och tredje mest nämnda fiskarna. Detta gäller i olika grad alla tre målgrupper.

52 procent av **föräldrar** uppger att det finns kostråd om lax/öring/regnbåge och andelen ligger på samma nivå för småbarnsföräldrar (barn i åldern 0-6 år) och föräldrar med äldre barn (barn i åldern 7-16 år). Torsk, sill/strömning och insjöfisk nämns i högre utsträckning av föräldrar med äldre barn medan småbarnsföräldrar i något högre grad nämner tonfisk. Jämfört med 2021 så är det en högre andel föräldrar med äldre barn som säger att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge och sill/strömning. Män i målgruppen föräldrar svarar i högre utsträckning än kvinnor att det finns kostråd om torsk, medan kvinnor i något högre utsträckning svarar att det finns kostråd om Östersjöfisk/-lax, insjöfisk och tonfisk. Andelen som säger att det finns kostråd om sill/strömning är högre bland högskole-/universitetsutbildade föräldrar jämfört med de lägre utbildningsnivå och bland föräldrar i storstäder jämfört med andra typer av bostadsorter.

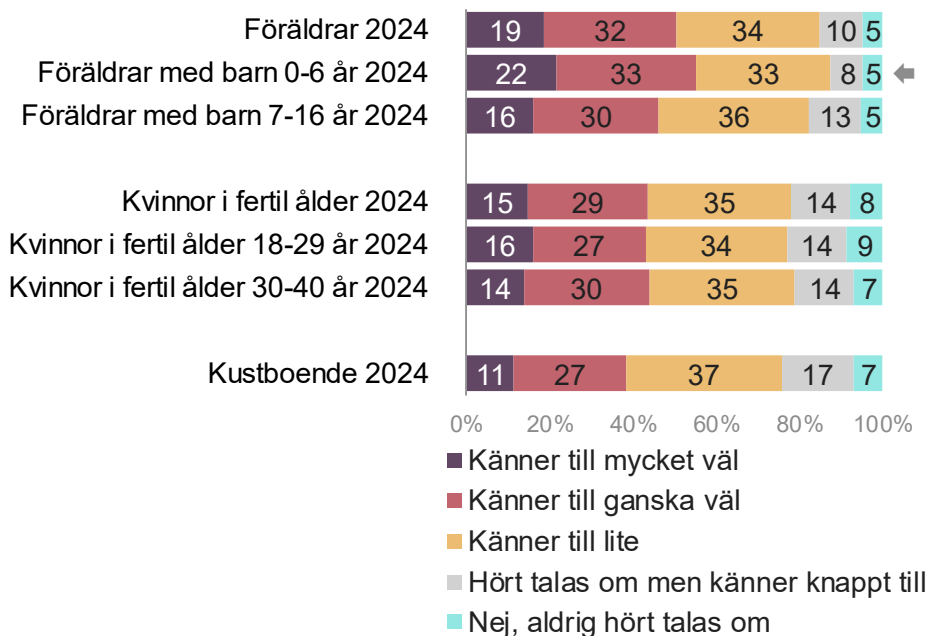
54 procent av **kvinnor i fertil ålder** uppger att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge. Detta är innebär en ökning från 44 procent 2021 och det gäller främst de som inte bor i kustnära områden. Det är inga stora skillnader mellan olika åldersgrupper av kvinnor i fertil ålder och heller inte mellan de som bor vid kusten jämfört med övriga landet. Den yngsta gruppen kvinnor i fertil ålder (18-29 år) svarar i något högre utsträckning än äldre att det finns kostråd om Östersjöfisk/-lax och sik, men andelen är mycket låg (4 procent). Kvinnor i fertil ålder som är födda i Sverige svarar i högre utsträckning än födda utomlands att det finns kostråd om sill/strömning.

49 procent av **kustboende** uppger att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge. Detta är en ökning från 40 procent 2021 och det handlar främst om högre andelar bland kustboende kvinnor och kustboende i åldern 56-79 år. Andelen kustboende som säger att det finns kostråd om tonfisk minskar från 7 procent 2021 till 4 procent i årets undersökning. Kustboende kvinnor svarar i högre utsträckning än män att det finns kostråd om lax/laxöring/regnbåge medan män i något högre grad nämner att det finns kostråd om sik. Den äldsta gruppen kustboende (56-79 år) uppger i klart högre utsträckning att det finns kostråd om sill/strömning medan yngre kustboende i något högre grad nämner att det finns kostråd om tonfisk. Kustboende i storstäder nämner i högre utsträckning kostråd om torsk och tonfisk jämfört med boende i andra typer av orter.

Kännedom om miljögifter i fisk

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

Känner du till om det finns kostråd om miljögifter i fisk?

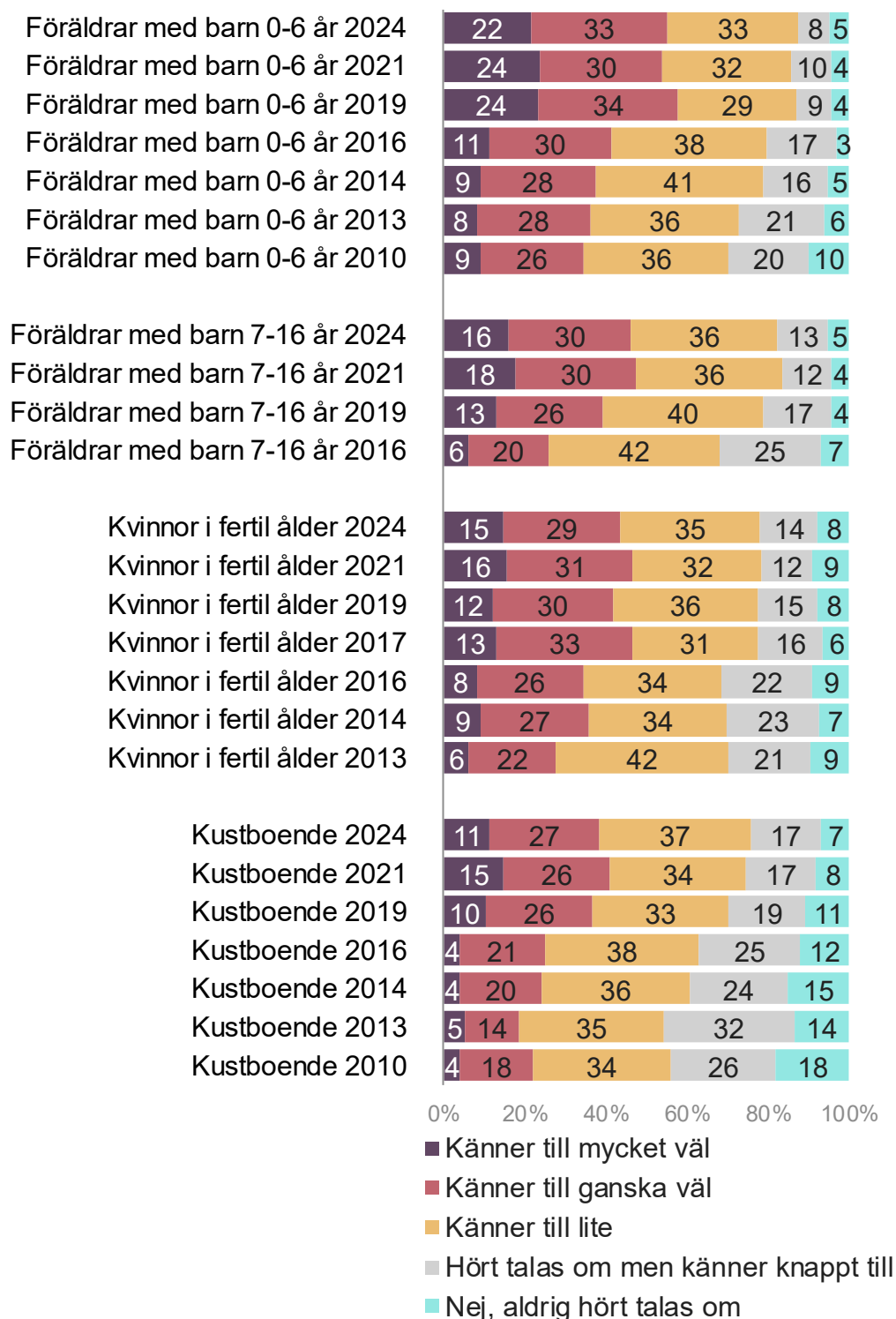

Bas: Samtliga inom målgrupp.

Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupper inom respektive målgrupp.

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE MÄTNINGAR

Känner du till om det finns kostråd om miljögifter i fisk?

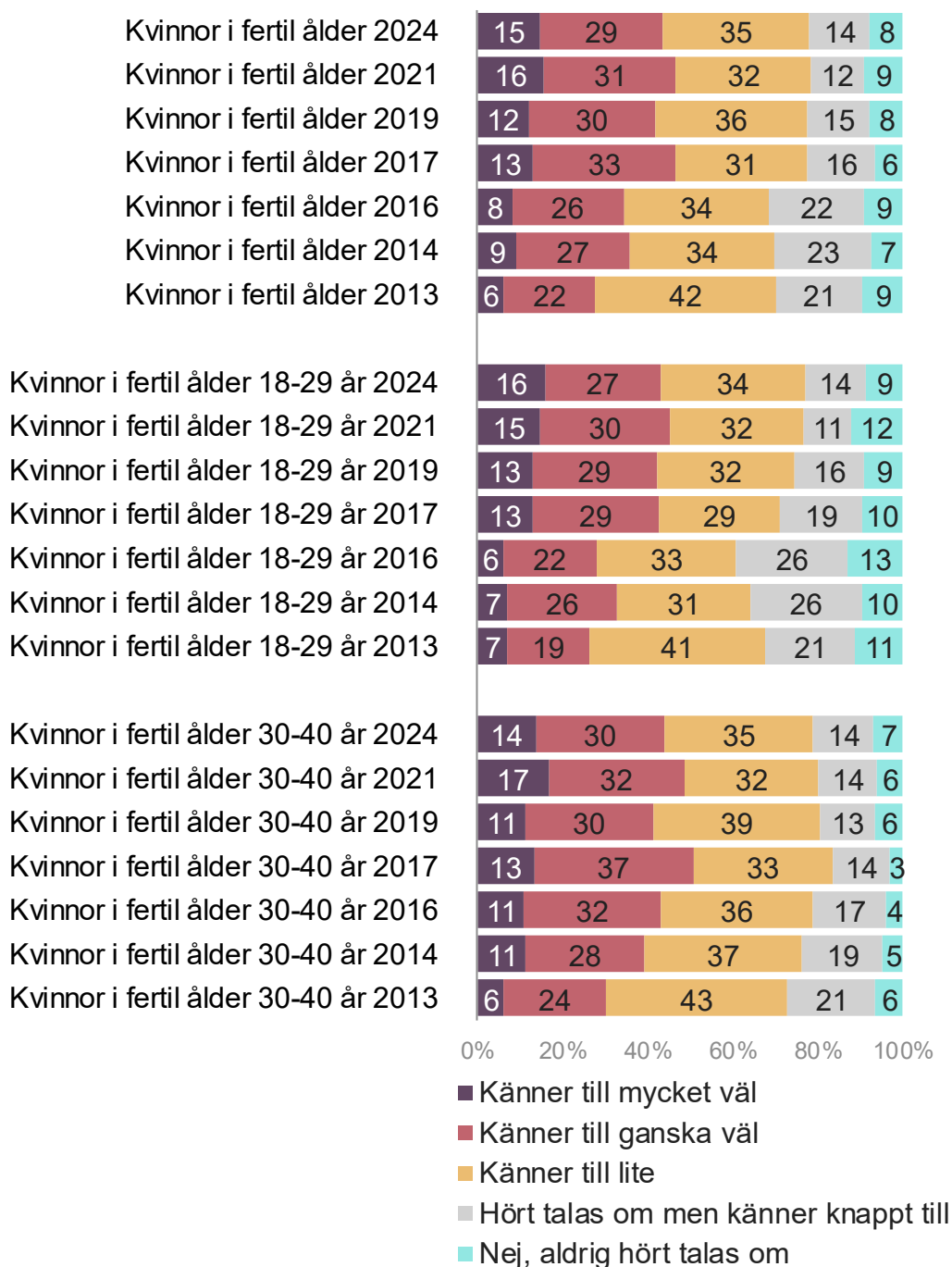

Bas: Samtliga inom målgrupp.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Känner du till om det finns kostråd om miljögifter i fisk?

Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder.

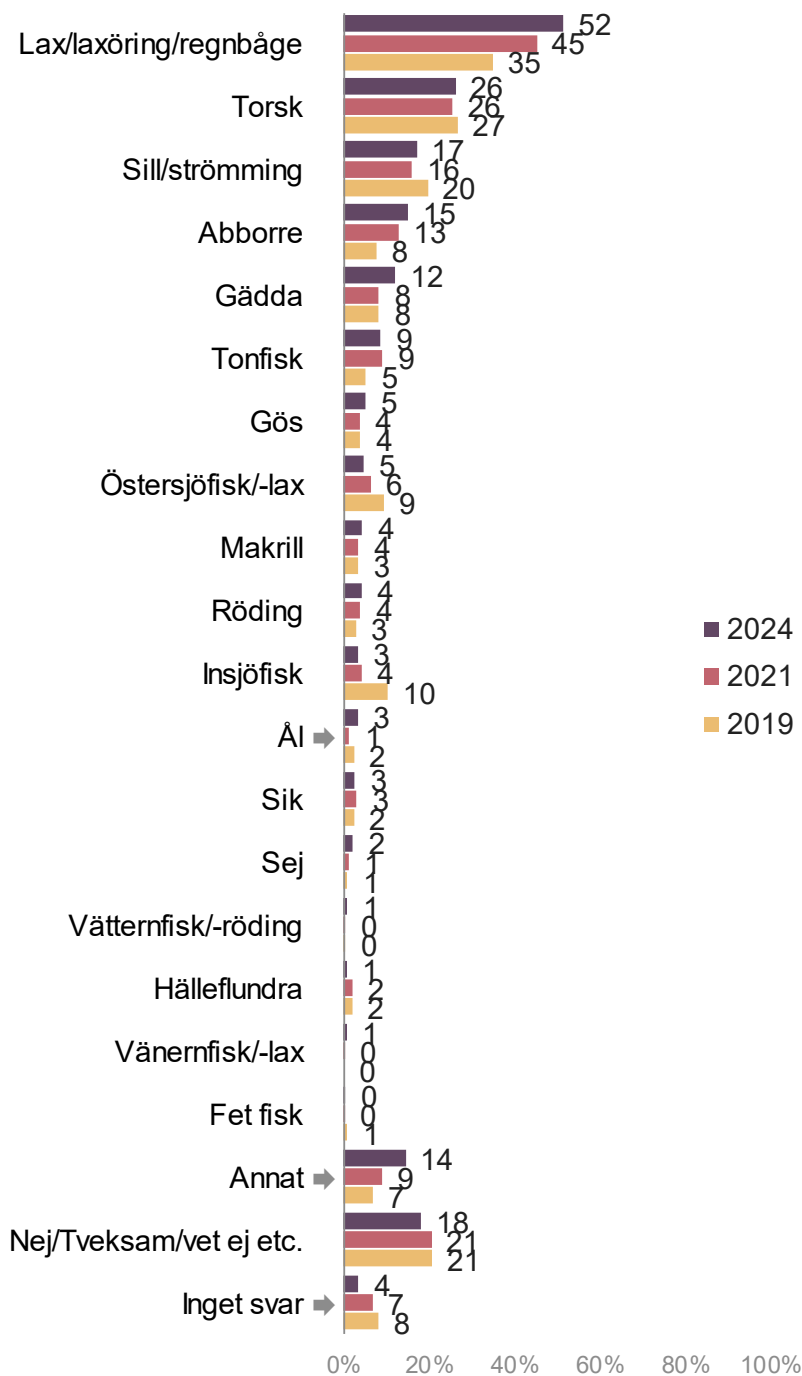
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Fiskar som det finns kostråd om på grund av miljögifter

Detta är en öppen fråga i enkäten och inkomna svar har kodats i efterhand.

FÖRÄLDRAR MED BARN 0-6 ÅR

Vet du vilka fiskar det finns kostråd om på grund av miljögifter?

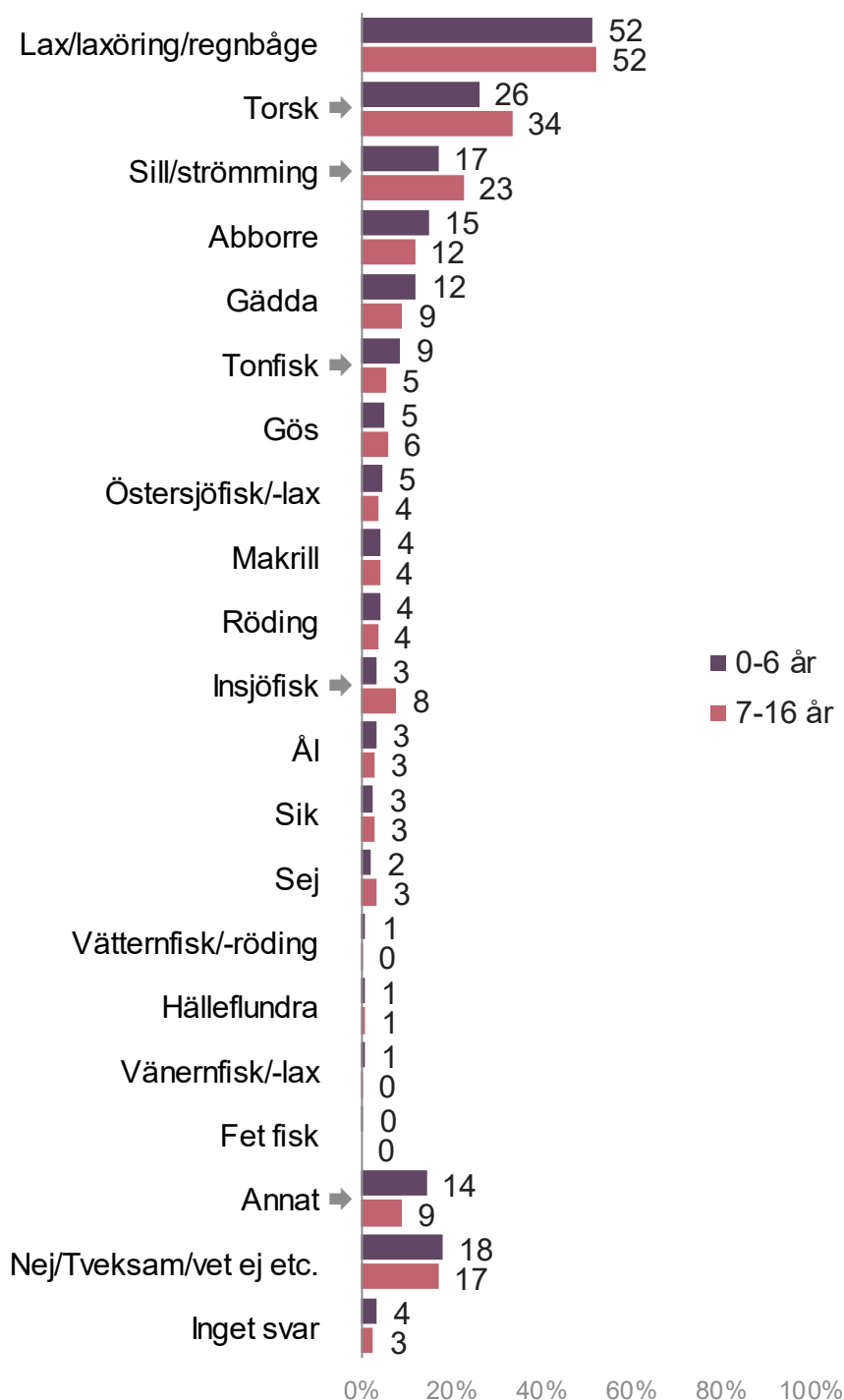

Bas: De föräldrar med barn 0-6 år som känner till kostråden.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

FÖRÄLDRAR

Vet du vilka fiskar det finns kostråd om på grund av miljögifter?

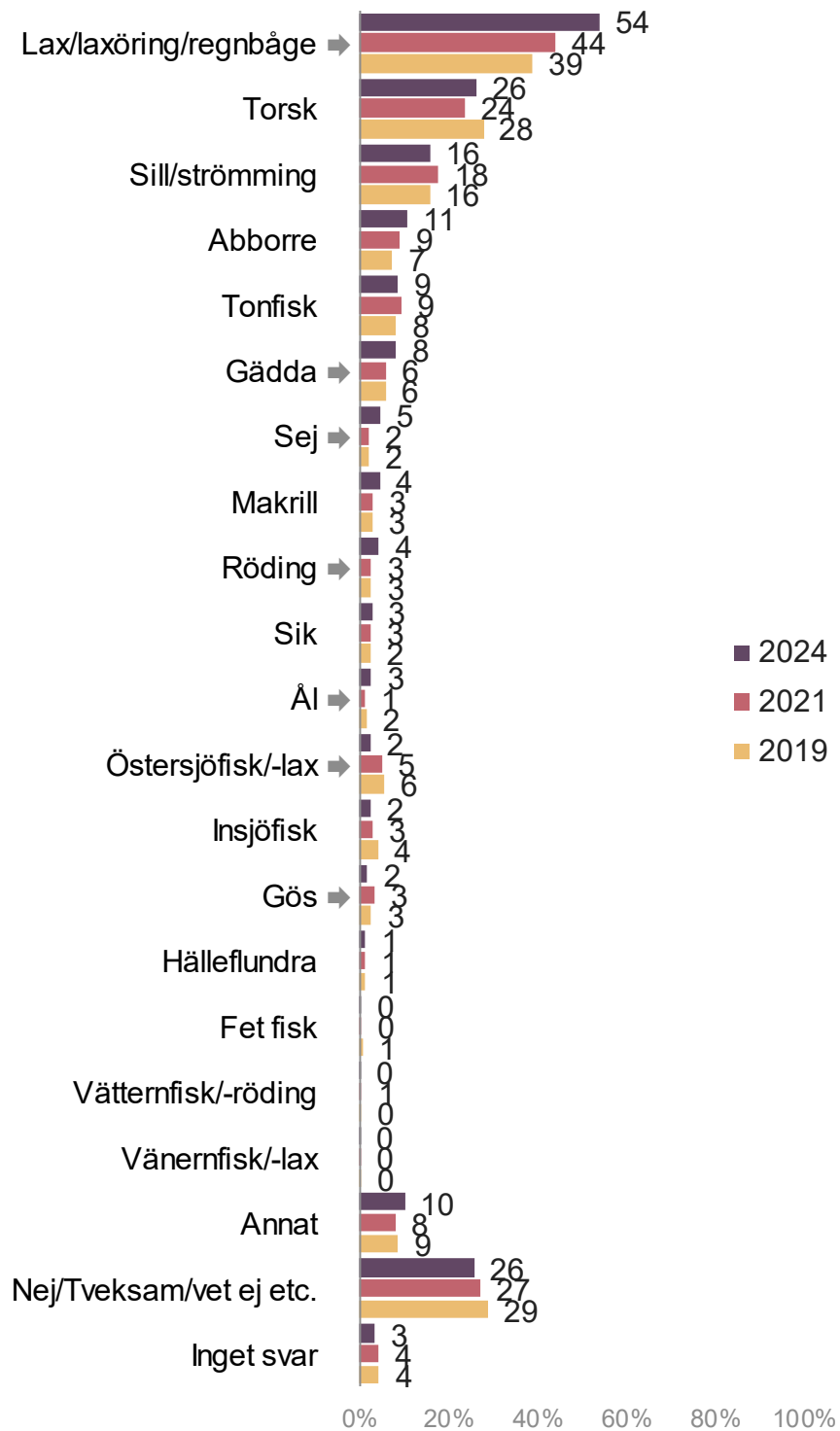

Bas: De föräldrar som känner till kostråden.

Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan småbarnsföräldrar (0-6 år) och föräldrar till äldre barn (7-16 år).

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Vet du vilka fiskar det finns kostråd om på grund av miljögifter?

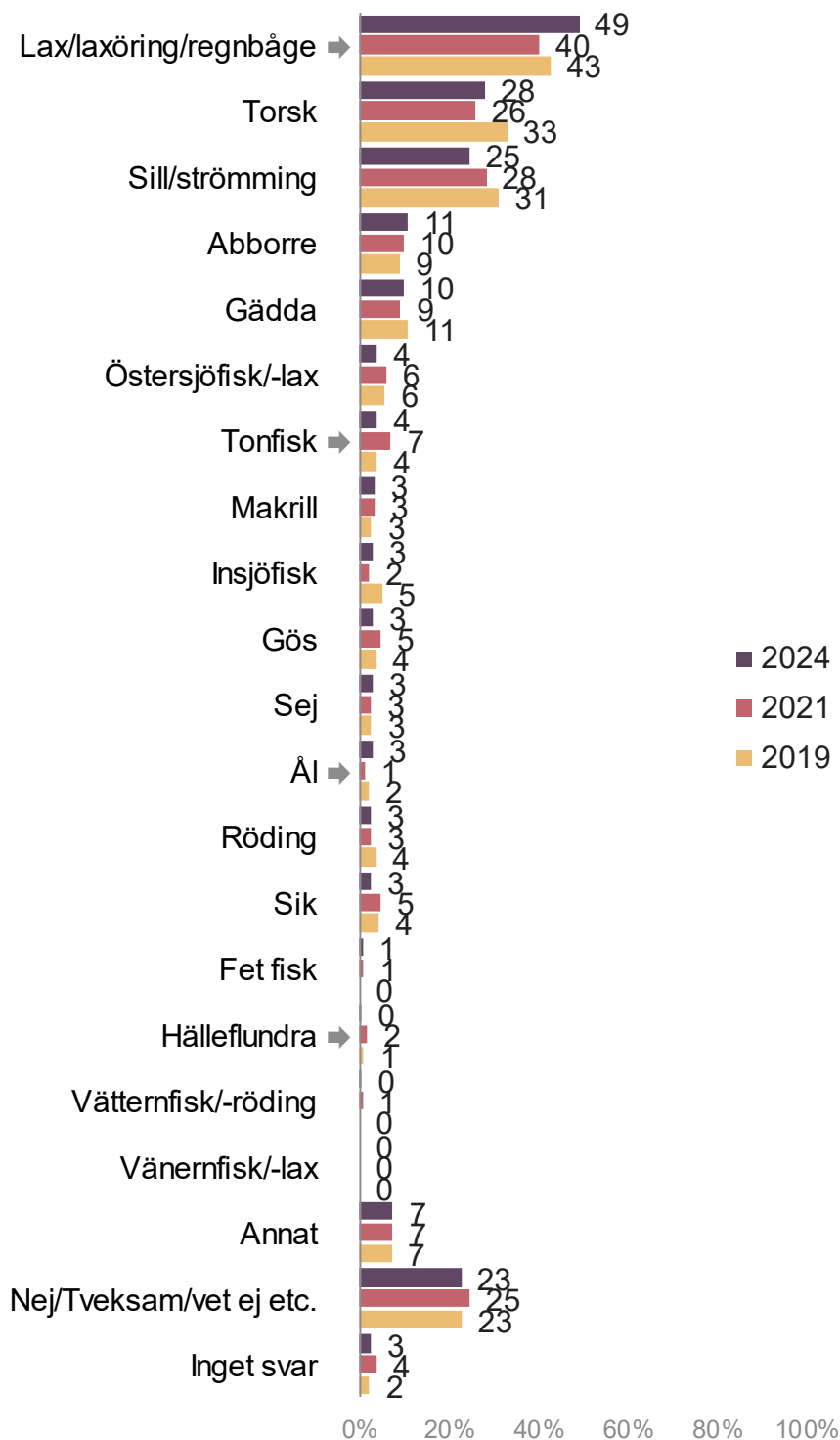

Bas: De kvinnor i fertil ålder som känner till kostråden.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KUSTBOENDE

Vet du vilka fiskar det finns kostråd om på grund av miljögifter?

Bas: De kustboende som känner till kostråden.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Kunskap om riskgrupperna

Sammanfattning

KOSTRÅD RIKTADE TILL SPECIELLA GRUPPER

Omkring hälften av de som känner till att det finns kostråd om miljögifter i fisk säger sig känna till att kostråden riktar sig till speciella grupper i befolkningen.

54 procent av **föräldrar** uppger att kostråden riktar sig till speciella grupper, vilket är i nivå med föregående mätning. Det är inga signifikanta skillnader mellan de två delmålgrupperna. Föräldrar i storstäder svarar i högre utsträckning än föräldrar i småorter att kostråden riktar sig till speciella grupper. Likaså är andelen högre bland högskole-/universitetsutbildade föräldrar och bland föräldrar som är födda i Sverige.

48 procent av **kvinnor i fertil ålder** uppger att kostråden riktar sig till speciella grupper, vilket är på samma nivå som i föregående mätning. Kännedomen är högre bland yngre kvinnor i fertil ålder (18-29 år) jämfört med äldre (30-40 år). Det är ingen skillnad mellan kvinnor i fertil ålder sett till om de bor vid kusten eller i övriga landet. Kvinnor i fertil ålder som bor i hushåll med minst 3 personer svarar i högre utsträckning att kostråden riktar sig till speciella grupper, jämfört med boende i mindre hushåll. Även i denna målgrupp är andelen högre bland högskole-/universitetsutbildade.

51 procent av **kustboende** uppger att kostråden riktar sig till speciella grupper, vilket är i nivå med föregående mätning. Det finns inga signifikanta skillnader mellan de två delmålgrupperna. Kustboende med högskole-/universitetsutbildning svarar i högre utsträckning att kostråden riktar sig till speciella grupper, jämfört med de med lägre utbildningsnivå.

GRUPPER SOM KOSTRÅD RIKTAR SIG TILL

De allra flesta som säger att kostråden om miljögifter i fisk riktar sig till speciella grupper svarar att kostråden främst riktas till gravida. Detta är det enskilt vanligaste svaret i alla undersökningens målgrupper och i nivå med föregående mätning. Näst vanligaste gruppen som nämns är barn/småbarn.

67 procent av **småbarnsföräldrar** (0-6 år) och 83 procent av **föräldrar till äldre barn** (7-16 år) anger att kostråden riktar sig till gravida och detta är en signifikant skillnad mellan grupperna. Andelen föräldrar med äldre barn som anger att råden riktas till gravida eller till barn/småbarn har ökat jämfört med föregående mätning. Kännedomen att råden riktas till gravida är något lägre bland yngre föräldrar (40 år eller yngre) jämfört med äldre (41 år eller äldre) och högre bland kvinnor jämfört med män.

73 procent av **kvinnor i fertil ålder** anger att kostråden främst riktas till gravida och andelen är högre bland äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) jämfört med yngre (18-19 år). Kvinnor i fertil ålder anger i något högre utsträckning att kostråden riktar sig till ammande kvinnor jämfört med föregående mätning (6 procent jämfört med 3 procent). Yngre kvinnor i fertil ålder (18-29 år) svarar i högre utsträckning än 2021 att råden riktas till barn/småbarn (26 procent jämfört med 17 procent) och ökningen gäller framför allt de som ej bor vid kusten. Kunskapen om att råden gäller dem själva är relativt låg bland **unga kvinnor i fertil ålder**, endast 11 procent svarar någon av grupperna som gäller dem själva (kvinnor, unga kvinnor, ungdomar, fertil ålder eller ämnar bli gravid). Detta är dock i nivå med föregående mätningar – 12 procent 2019 och 2021¹.

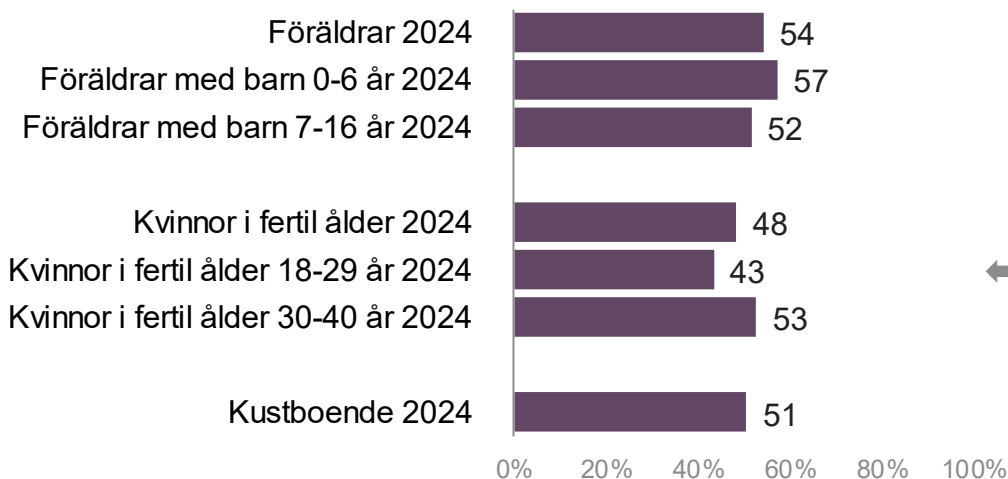
78 procent av kustboende anger att kostråden främst riktas till gravida. Andelen som uppger att råden riktas till gravida är totalt sett högre bland kustboende kvinnor jämfört med kustboende män. Den största skillnaden syns dock vid uppdelning på ålder då det framkommer att det främst är äldre kustboende (41-79 år) som i högre grad vet att råden riktas till gravida, vilket är i nivå med föregående mätning. 30 procent av kustboende svarar att kostråden riktas till barn/småbarn och denna andel är högre i åldrarna 26-40 år och 56-79 år jämfört med övriga åldersgrupper. För åldersgruppen 26-40 år syns dessutom en ökning jämfört med 2021.

¹ I föregående rapport summerades andelarna för grupperna kvinnor, unga kvinnor, ungdomar, fertil ålder och ämnar bli gravid rakt av, vilket ledde till dubbelräkning av respondenter som svarat flera av dessa grupper. I årets rapport redovisas andelen som svarar någon av grupperna utan dubbelräkning – varje respondent räknas endast en gång oavsett hur många grupper de svarat. Därför skiljer sig siffrorna för 2019-2021 något mot vad som visades i föregående rapport.

Kostråd riktade till speciella grupper

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

Vet du om dessa kostråd riktar sig till några speciella grupper i befolkningen? Andel ja

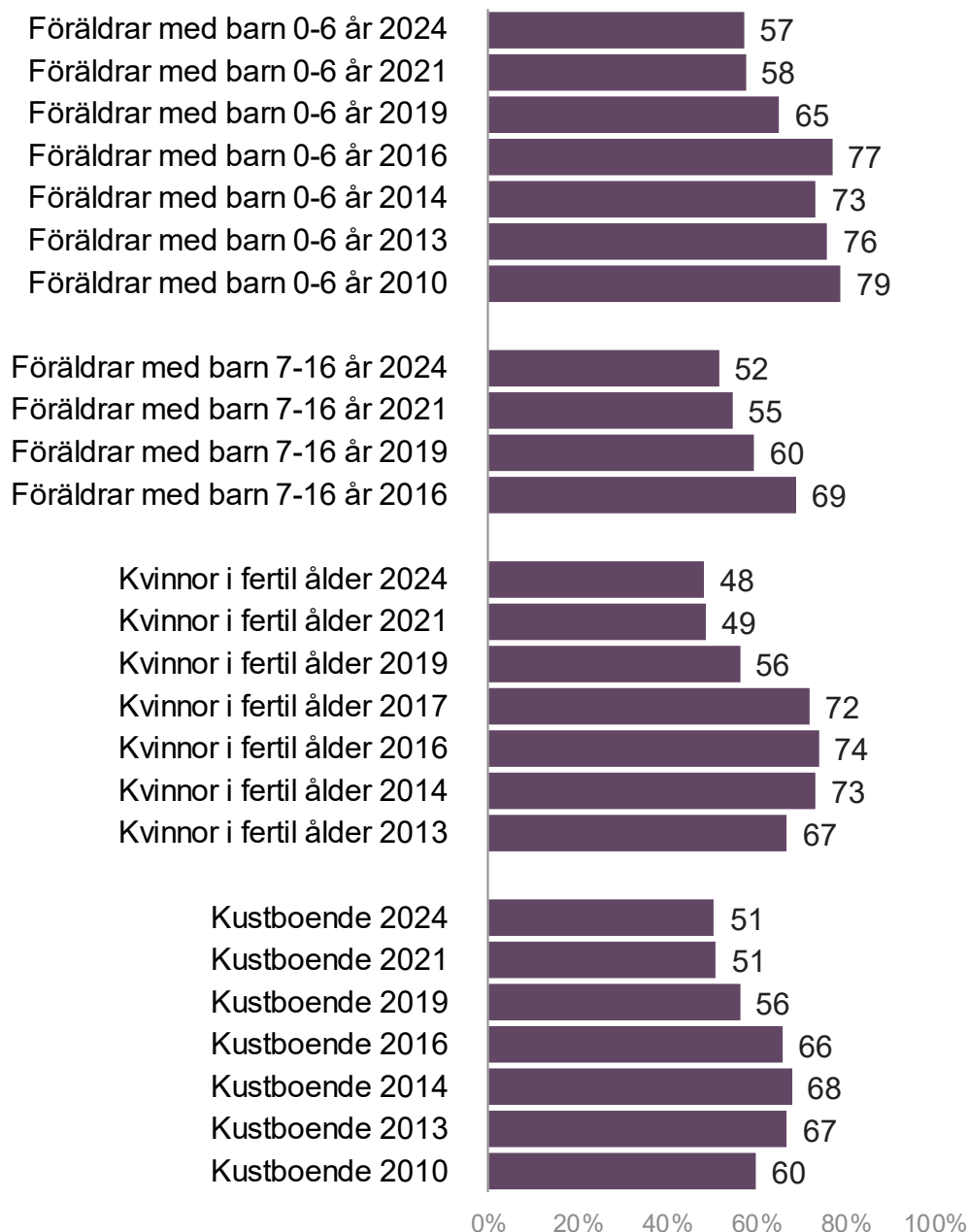

Bas: De som känner till kostråden.

Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupper inom respektive målgrupp.

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE MÄTNINGAR

Vet du om dessa kostråd riktar sig till några speciella grupper i befolkningen? Andel ja

Bas: De som känner till kostråden.

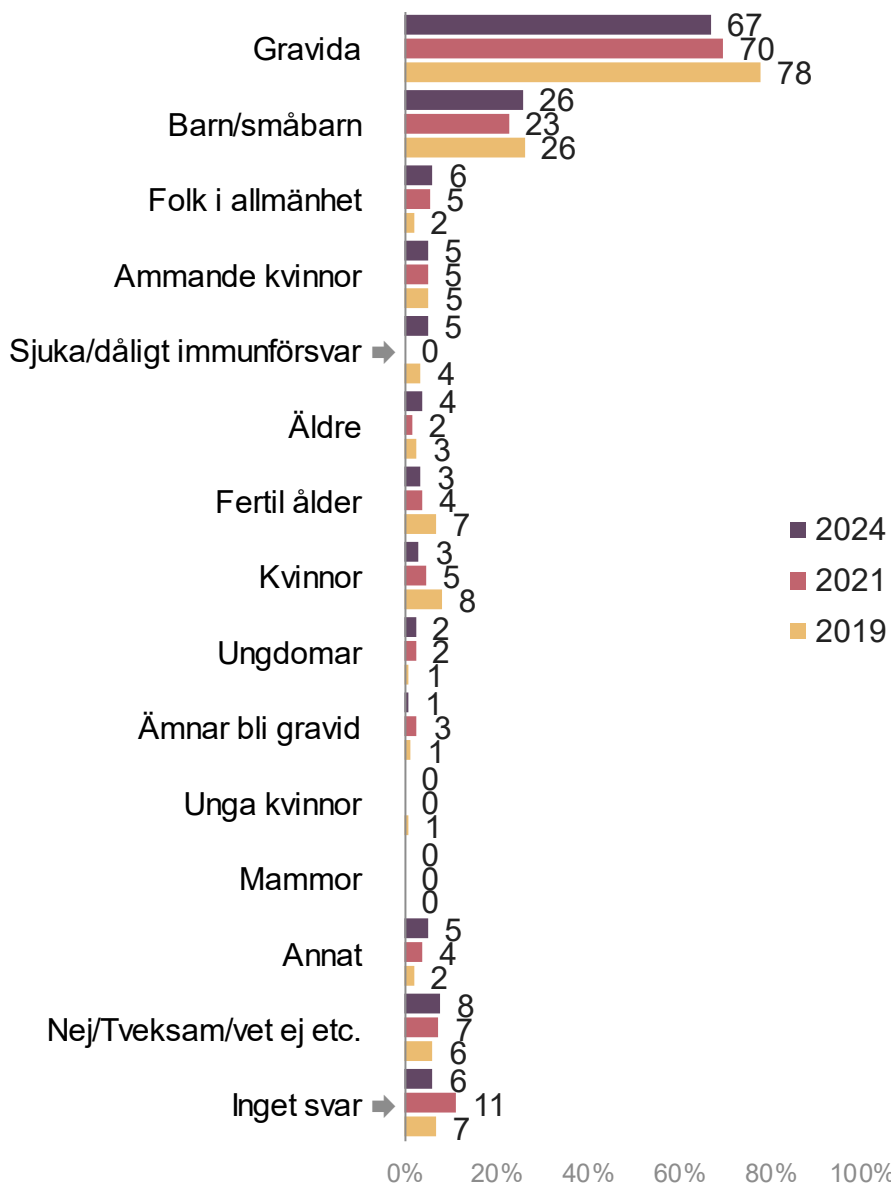
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Grupper som kostråd riktar sig till

Detta är en öppen fråga i enkäten och inkomna svar har kodats i efterhand.

FÖRÄLDRAR MED BARN 0–6 ÅR

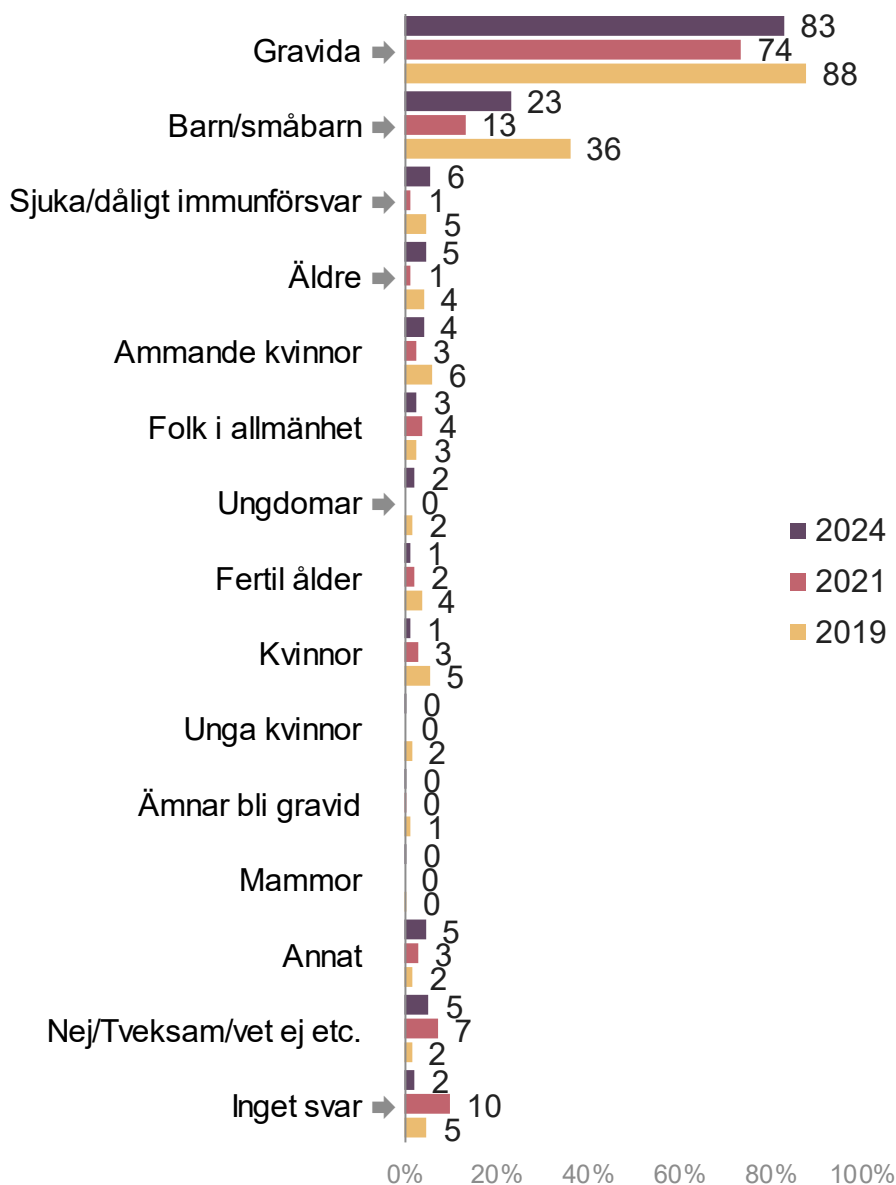
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De föräldrar med barn 0-6 år som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

FÖRÄLDRAR MED BARN 7-16 ÅR

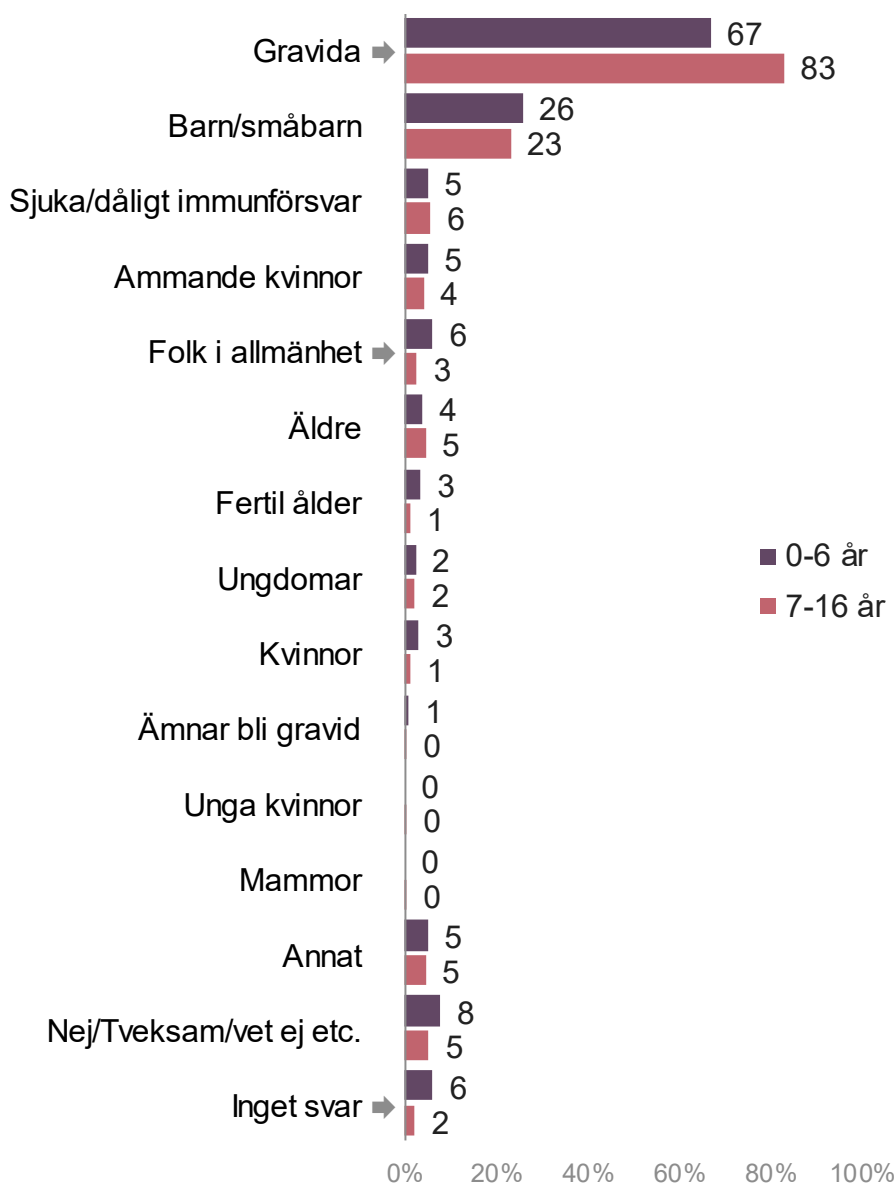
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De föräldrar med barn 7-16 år som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

FÖRÄLDRAR MED BARN 0-6 ÅR OCH 7-16 ÅR

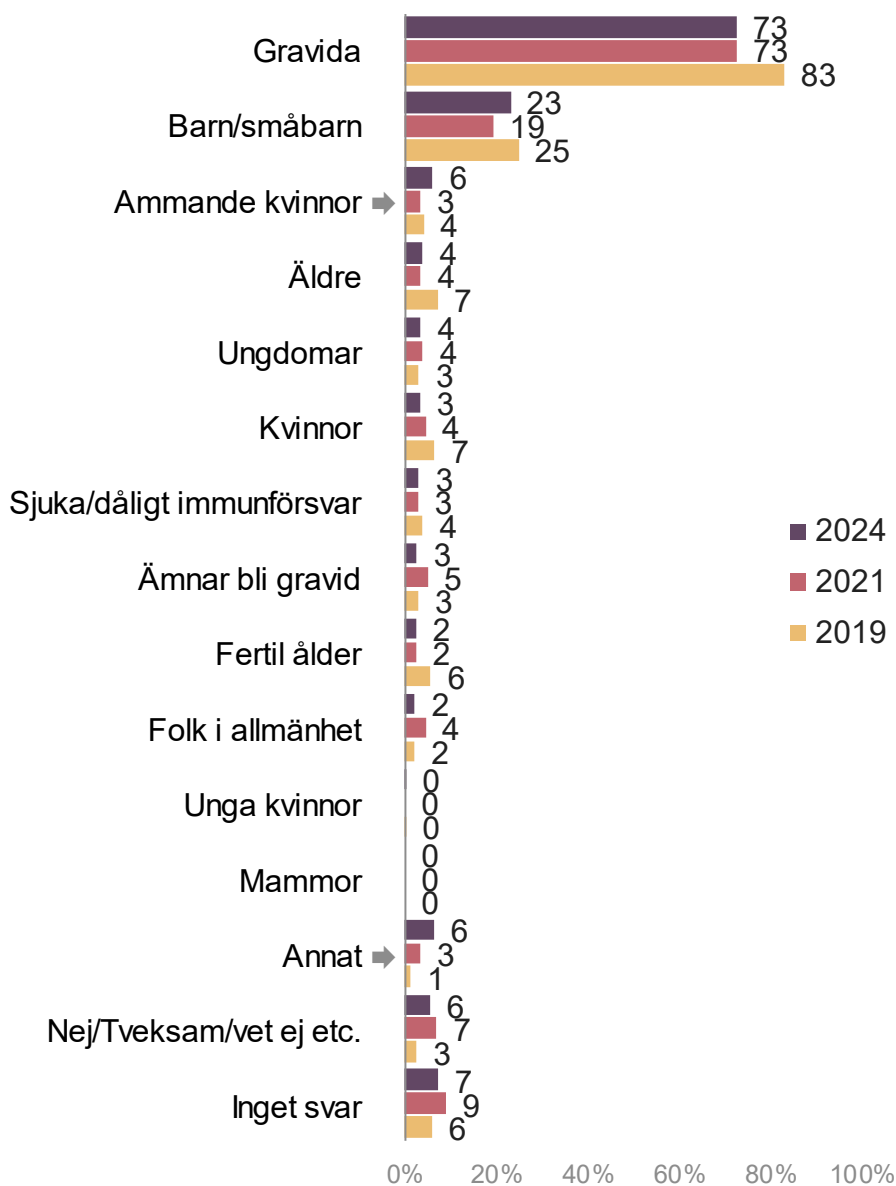
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De föräldrar som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
 Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan småbarnsföräldrar (0-6 år) och föräldrar till äldre barn (7-16 år).

KVINNOR I FERTIL ÅLDER, JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE MÄTNINGAR

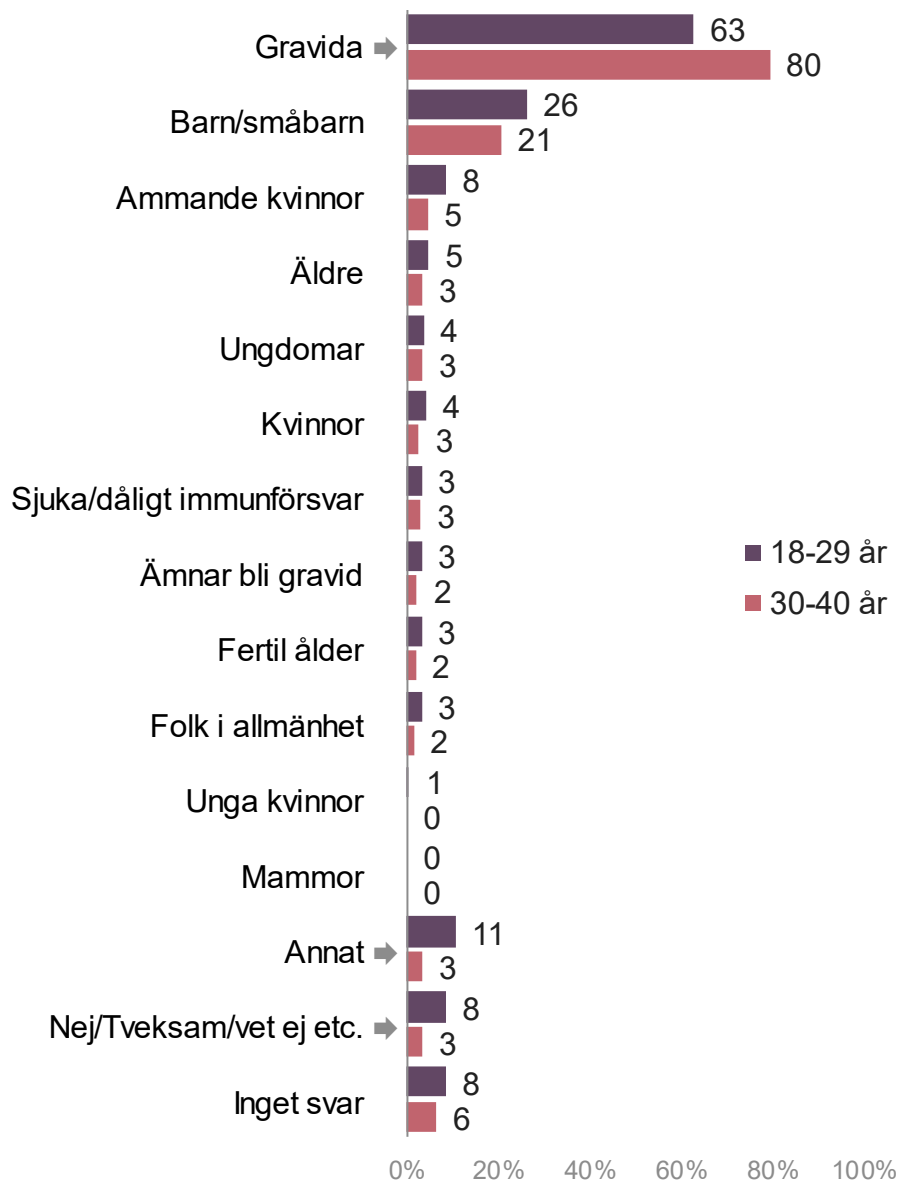
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De kvinnor i fertil ålder som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER, JÄMFÖRELSE MELLAN ÅLDERSGRUPPER

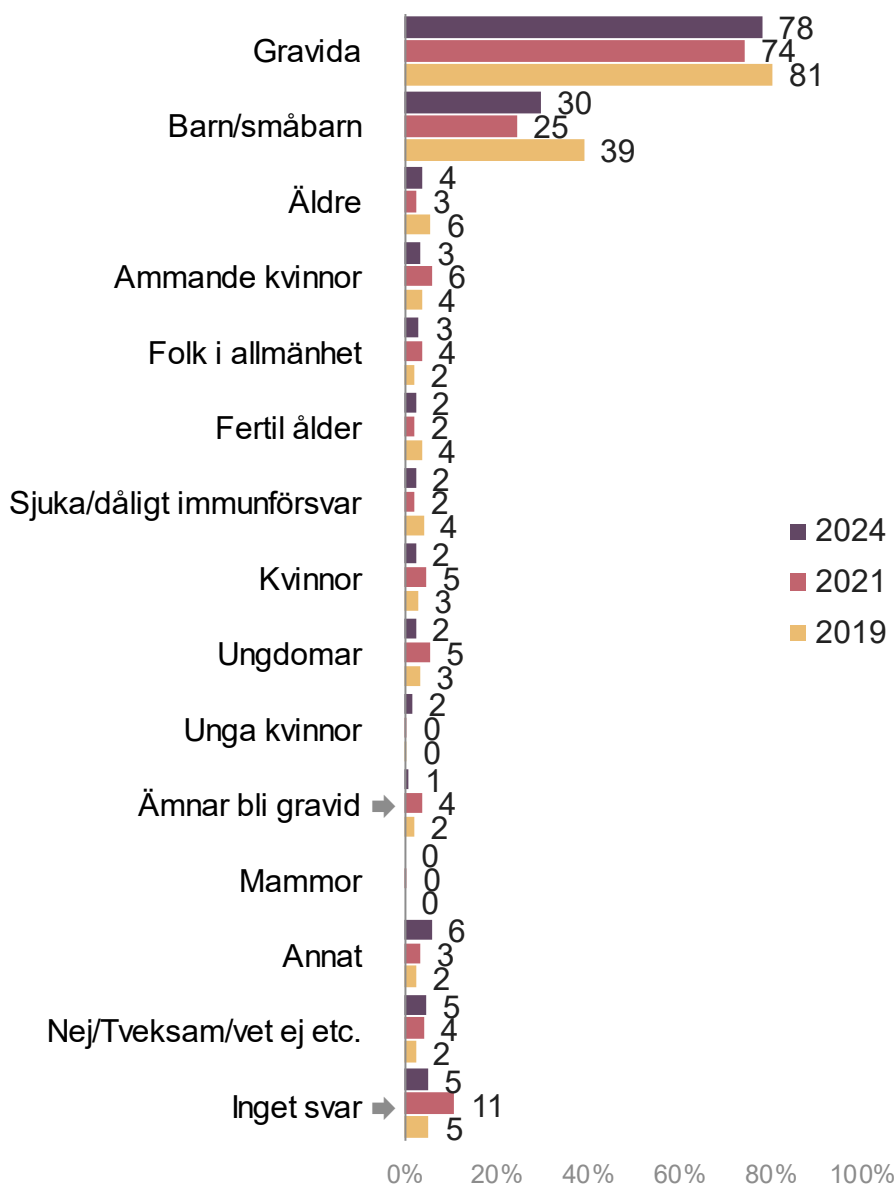
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De kvinnor i fertil ålder som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE MÄTNINGAR

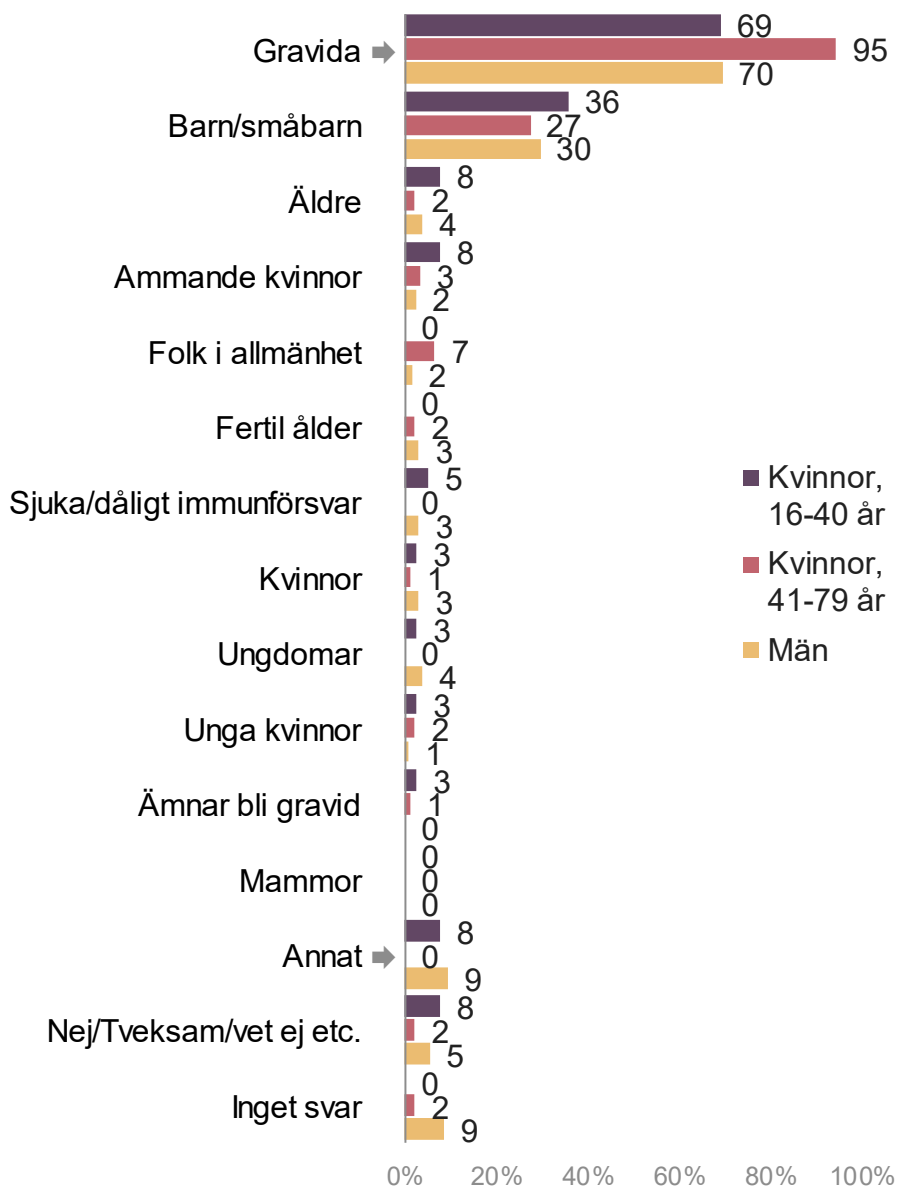
Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De kustboende som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRELSE MELLAN MÅLGRUPPER

Kan du ange till vilka grupper som dessa råd främst riktas?

Bas: De kustboende som vet att kostråden riktas till vissa grupper.
Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Konsumtion av ”riskfisk”

Sammanfattning

Med ”riskfisk” menas strömming/sill, surströmming, vildfångad sik från Vätern eller Vättern, vildfångad röding från Vättern och vildfångad lax eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar.

HUR OFTA OLIKA FISKSORTER SERVERAS TILL BARN

36 procent av **föräldrar** serverar någon riskfisk till sina barn minst en gång i månaden, vilket är i nivå med föregående mätning. Andelen är 40 procent bland småbarnsföräldrar, vilket är något högre än bland föräldrar med äldre barn där andelen är 31 procent. Strömming/sill och vildfångad lax är de riskfiskar som högst andel uppger att de serverar minst en gång i månaden. Jämfört med 2021 så är det dock genomgående en lägre andel som serverar de olika riskfiskarna veckovis och för strömming/sill, surströmming och vildfångad sik är det även en högre andel som säger att dessa serveras mer sällan än årligen eller aldrig.

Det är dock allra vanligast att föräldrar serverar odlad lax till sina barn, vilket inte räknas in i kategorin riskfisk. 48 procent serverar odlad lax minst en gång i månaden och det är ungefär lika vanligt för småbarnsföräldrar som för föräldrar med äldre barn. Bland småbarnsföräldrar är det en något lägre andel som serverar odlad lax flera gånger i veckan jämfört med 2021.

HUR OFTA OLIKA FISKSORTER ÄTS

30 procent av **kvinnor i fertil** ålder äter någon riskfisk minst en gång i månaden, vilket är i nivå med föregående mätning. Vildfångad lax och strömming/sill är de riskfiskar som flest säger att de äter minst en gång i månaden. Jämfört med 2021 så är det en något lägre andel som säger att de äter riskfisk flera gånger i veckan. 34 procent av yngre kvinnor i fertil ålder (18-29 år) äter riskfisk minst en gång i månaden, vilket är högre än för äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) där andelen är 27 procent. Det är inga större skillnader mellan boende vid kusten och boende i övriga landet.

Odlad lax är den fisksort som äts allra mest av kvinnor i fertil ålder, 42 procent äter den minst en gång i månaden och detta är i nivå med föregående mätning. Kvinnor i fertil ålder som bor vid kusten äter i lägre utsträckning odlad lax jämfört med boende i övriga landet.

32 procent av **kustboende** äter någon riskfisk minst en gång i månaden, vilket är ungefär i nivå med föregående mätning. Strömming/sill och vildfångad lax är de riskfiskar som högst andel uppger att de äter minst en gång i månaden. Jämfört med 2021 så är det en lägre veckovis konsumtion av riskfisk.

Kustboende män äter riskfisk minst en gång i månaden, i högre utsträckning jämfört med kustboende kvinnor – 38 procent och 27 procent. Män har en högre konsumtion av strömming/sill, surströmming, vildfångad sik och odlad lax.

Jämfört med 2021 så är det dock bland männen en lägre andel som äter någon riskfisk minst en gång i veckan och den månadsvisa konsumtionen har minskat för surströmming och vildfångad röding.

43 procent av kustboende i åldern 16-40 år svarar att de äter någon riskfisk minst en gång i månaden vilket är en signifikant högre andel jämfört med 27 procent av äldre kustboende som äter riskfisk lika ofta.

Odlad lax är den fisksort som äts allra mest även av kustboende, 45 procent äter den minst en gång i månaden. Detta är i nivå med föregående mätning men andelen som sällan eller aldrig äter odlad lax ökar och detta gäller framför allt kustboende kvinnor.

Hur ofta serveras olika fisksorter till barn

Jämförelse med mätningar före 2019 saknas eftersom dessa gjordes om inför undersökningen som gjordes 2019.

FÖRÄLDRAR

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Strömning/sill från Östersjön.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	5%	2%
En gång i veckan	4%	9%	9%
Någon/ några gånger i månaden	11%	11%	12%
Någon/ några gånger per år	18%	19%	17%
Mer sällan/ aldrig	61%	52%	57%
Tveksam/ vet ej	4%	4%	4%

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Surströmning, d v s strömning som konserveras med hjälp av jäsning.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	3%	0%
En gång i veckan	1%	4%	2%
Någon/ några gånger i månaden	4%	7%	6%
Någon/ några gånger per år	6%	7%	7%
Mer sällan/ aldrig	83%	73%	79%
Tveksam/ vet ej	4%	7%	6%

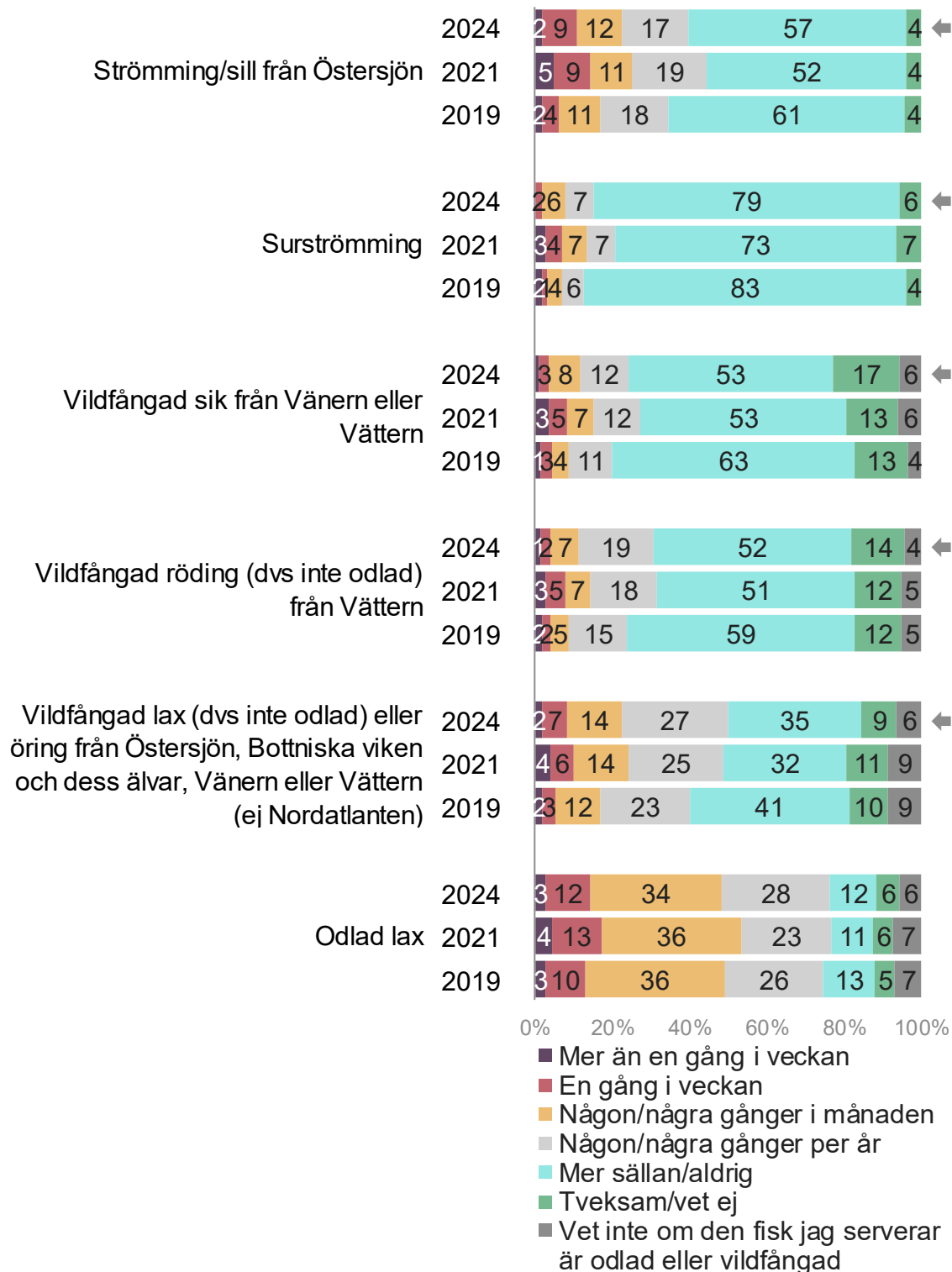
Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Vildfångad sik från Vänern eller Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad sik, t ex rökt sik.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	3%	1%
En gång i veckan	3%	5%	3%
Någon/ några gånger i månaden	4%	7%	8%
Någon/ några gånger per år	11%	12%	12%
Mer sällan/ aldrig	63%	53%	53%
Tveksam/ vet ej	13%	13%	17%
Vet inte om den fisk jag serverar är odlad eller vildfångad	4%	6%	6%

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Vildfångad röding (dvs inte odlad) från Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad röding, t ex rökt.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	3%	1%
En gång i veckan	2%	5%	2%
Någon/ några gånger i månaden	5%	7%	7%
Någon/ några gånger per år	15%	18%	19%
Mer sällan/ aldrig	59%	51%	52%
Tveksam/ vet ej	12%	12%	14%
Vet inte om den fisk jag serverar är odlad eller vildfångad	5%	5%	4%

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Vildfångad lax (dvs inte odlad) eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Väneren eller Vättern.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	4%	2%
En gång i veckan	3%	6%	7%
Någon/ några gånger i månaden	12%	14%	14%
Någon/ några gånger per år	23%	25%	27%
Mer sällan/ aldrig	41%	32%	35%
Tveksam/ vet ej	10%	11%	9%
Vet inte om den fisk jag serverar är odlad eller vildfångad	9%	9%	6%

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn? Odlad lax.	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	3%	4%	3%
En gång i veckan	10%	13%	12%
Någon/ några gånger i månaden	36%	36%	34%
Någon/ några gånger per år	26%	23%	28%
Mer sällan/ aldrig	13%	11%	12%
Tveksam/ vet ej	5%	6%	6%
Vet inte om den fisk jag serverar är odlad eller vildfångad	7%	7%	6%

Hur ofta serverar du följande fiskar till dina barn?

Bas: Samtliga föräldrar.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Hur ofta äts olika fisksorter

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Hur ofta äter du följande fiskar? Strömming/sill från Östersjön. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	4%	2%
En gång i veckan	5%	4%	4%
Någon/ några gånger i månaden	6%	9%	9%
Någon/ några gånger per år	21%	21%	20%
Mer sällan/ aldrig	61%	57%	60%
Tveksam/ vet ej	6%	6%	5%

Hur ofta äter du följande fiskar? Surströmming, d v s strömming som konserveras med hjälp av jäsning. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	0%
En gång i veckan	2%	3%	1%
Någon/ några gånger i månaden	2%	4%	3%
Någon/ några gånger per år	8%	7%	8%
Mer sällan/ aldrig	84%	77%	80%
Tveksam/ vet ej	5%	6%	7%

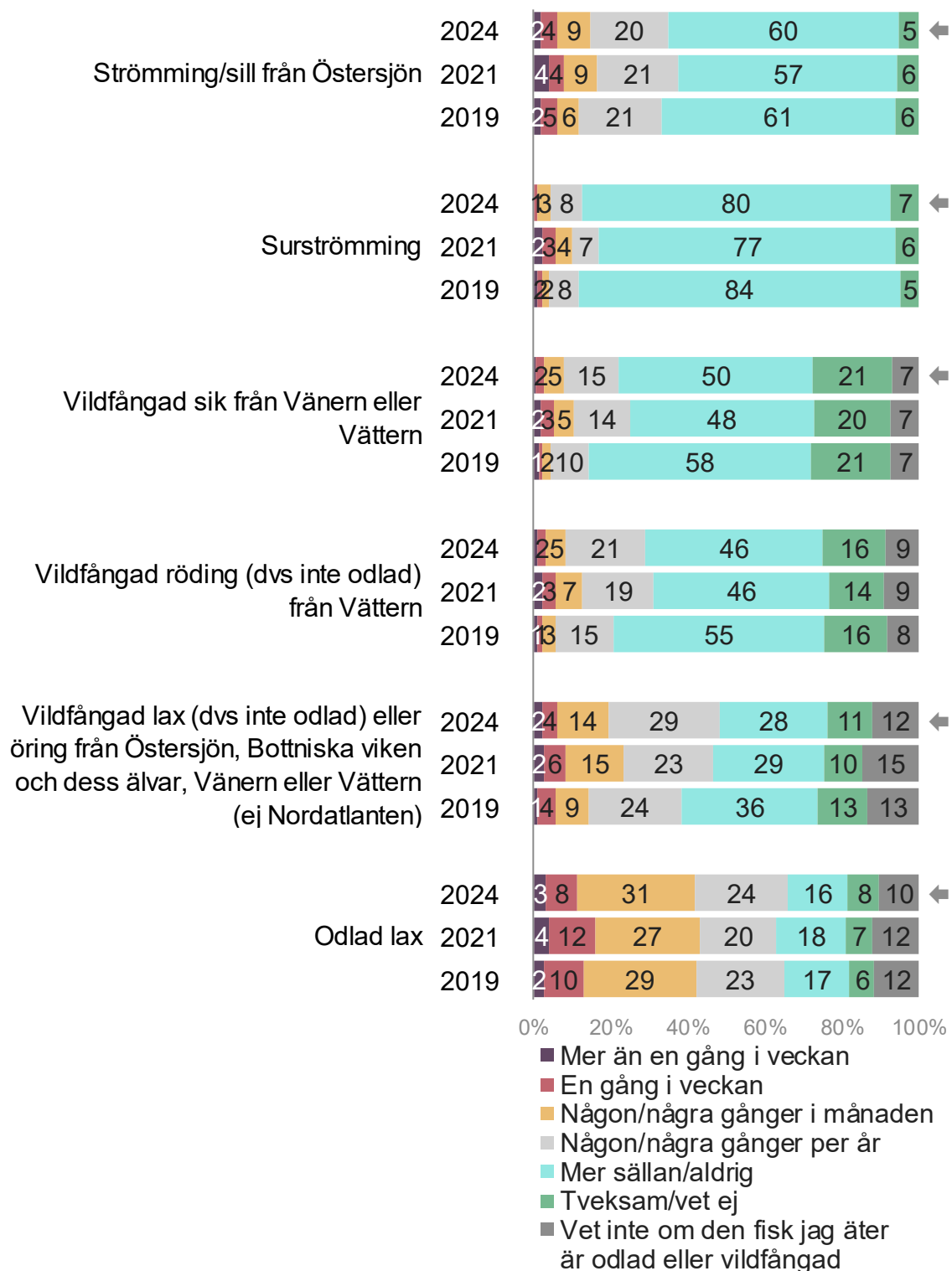
Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad sik från Vätern eller Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad sik, t ex rökt sik. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	1%	3%	2%
Någon/ några gånger i månaden	2%	5%	5%
Någon/ några gånger per år	10%	14%	15%
Mer sällan/ aldrig	58%	48%	50%
Tveksam/ vet ej	21%	20%	21%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	7%	7%	7%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad röding (dvs inte odlad) från Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad röding, t ex rökt. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	1%	3%	2%
Någon/ några gånger i månaden	3%	7%	5%
Någon/ några gånger per år	15%	19%	21%
Mer sällan/ aldrig	55%	46%	46%
Tveksam/ vet ej	16%	14%	16%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	8%	9%	9%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad lax (dvs inte odlad) eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Vänern eller Vättern. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	2%
En gång i veckan	4%	6%	4%
Någon/ några gånger i månaden	9%	15%	14%
Någon/ några gånger per år	24%	23%	29%
Mer sällan/ aldrig	36%	29%	28%
Tveksam/ vet ej	13%	10%	11%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	13%	15%	12%

Hur ofta äter du följande fiskar? Odlad lax. (Kvinnor i fertil ålder)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	4%	3%
En gång i veckan	10%	12%	8%
Någon/ några gånger i månaden	29%	27%	31%
Någon/ några gånger per år	23%	20%	24%
Mer sällan/ aldrig	17%	18%	16%
Tveksam/ vet ej	6%	7%	8%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	12%	12%	10%

Hur ofta äter du följande fiskar?

Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER BOENDE VID KUSTEN

Hur ofta äter du följande fiskar? Strömming/sill från Östersjön. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	3%	2%
En gång i veckan	5%	3%	3%
Någon/ några gånger i månaden	7%	8%	8%
Någon/ några gånger per år	20%	22%	19%
Mer sällan/ aldrig	60%	58%	63%
Tveksam/ vet ej	6%	5%	5%

Hur ofta äter du följande fiskar? Surströmming, d v s strömming som konserveras med hjälp av jäsning. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	0%
En gång i veckan	1%	3%	2%
Någon/ några gånger i månaden	2%	5%	2%
Någon/ några gånger per år	9%	7%	9%
Mer sällan/ aldrig	82%	78%	80%
Tveksam/ vet ej	5%	5%	7%

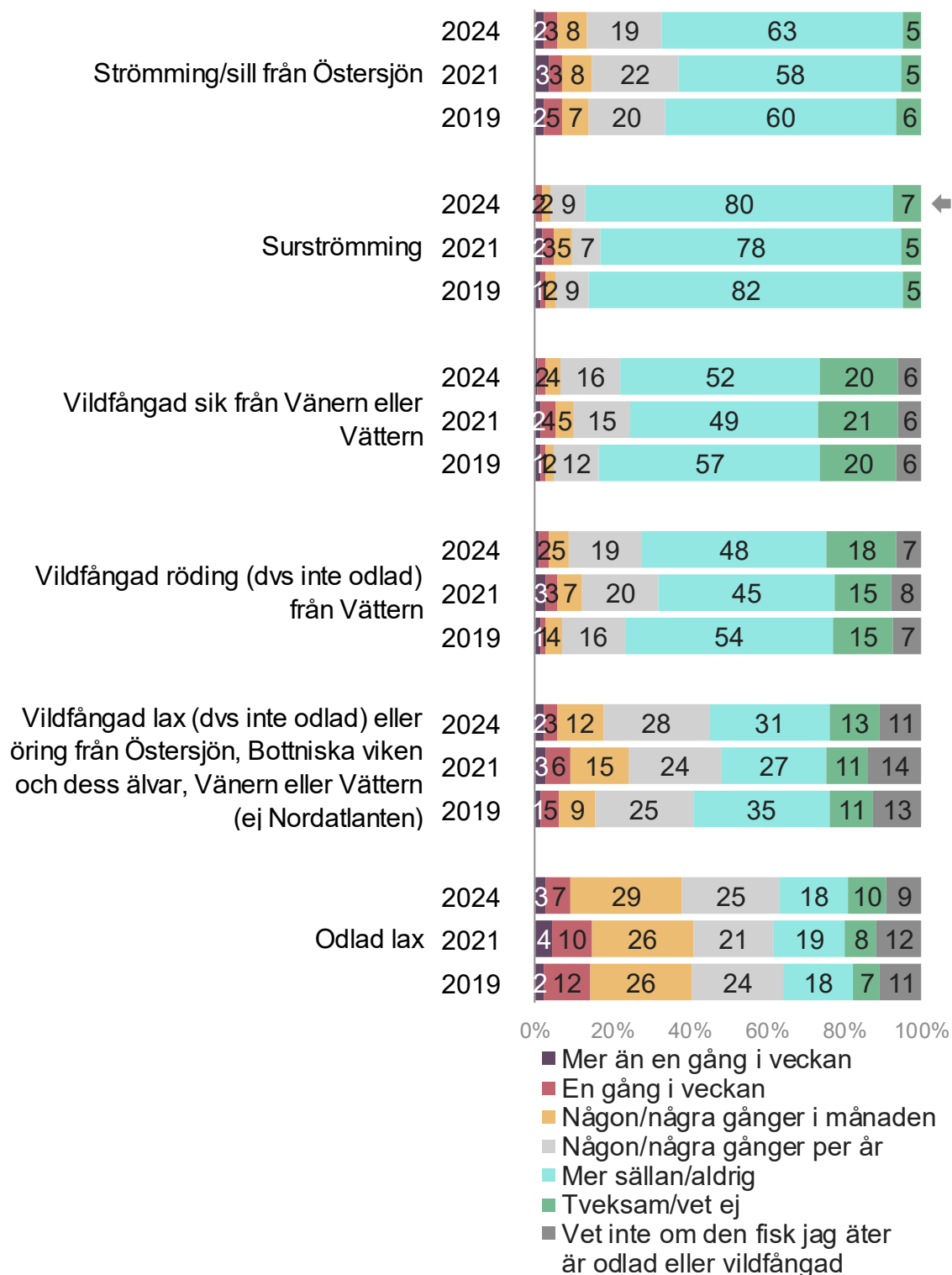
Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad sik från Vänern eller Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad sik, t ex rökt sik. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	1%	4%	2%
Någon/ några gånger i månaden	2%	5%	4%
Någon/ några gånger per år	12%	15%	16%
Mer sällan/ aldrig	57%	49%	52%
Tveksam/ vet ej	20%	21%	20%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	6%	6%	6%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad röding (dvs inte odlad) från Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad röding, t ex rökt. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	3%	1%
En gång i veckan	1%	3%	2%
Någon/ några gånger i månaden	4%	7%	5%
Någon/ några gånger per år	16%	20%	19%
Mer sällan/ aldrig	54%	45%	48%
Tveksam/ vet ej	15%	15%	18%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	7%	8%	7%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad lax (dvs inte odlad) eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Väneren eller Vättern. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	3%	2%
En gång i veckan	5%	6%	3%
Någon/ några gånger i månaden	9%	15%	12%
Någon/ några gånger per år	25%	24%	28%
Mer sällan/ aldrig	35%	27%	31%
Tveksam/ vet ej	11%	11%	13%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	13%	14%	11%

Hur ofta äter du följande fiskar? Odlad lax. (Kustboende fertila kvinnor)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	4%	3%
En gång i veckan	12%	10%	7%
Någon/ några gånger i månaden	26%	26%	29%
Någon/ några gånger per år	24%	21%	25%
Mer sällan/ aldrig	18%	19%	18%
Tveksam/ vet ej	7%	8%	10%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	11%	12%	9%

Hur ofta äter du följande fiskar? (Kustboende fertila kvinnor)

Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder boende vid kusten.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER I ÖVRIGA LANDET

Hur ofta äter du följande fiskar? Strömming/sill från Östersjön. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	4%	1%
En gång i veckan	5%	4%	5%
Någon/ några gånger i månaden	4%	10%	9%
Någon/ några gånger per år	23%	20%	22%
Mer sällan/ aldrig	61%	55%	57%
Tveksam/ vet ej	6%	6%	6%

Hur ofta äter du följande fiskar? Surströmming, d v s strömming som konserveras med hjälp av jäsning. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	0%	2%	0%
En gång i veckan	2%	4%	1%
Någon/ några gånger i månaden	1%	4%	4%
Någon/ några gånger per år	6%	7%	7%
Mer sällan/ aldrig	85%	77%	81%
Tveksam/ vet ej	5%	7%	8%

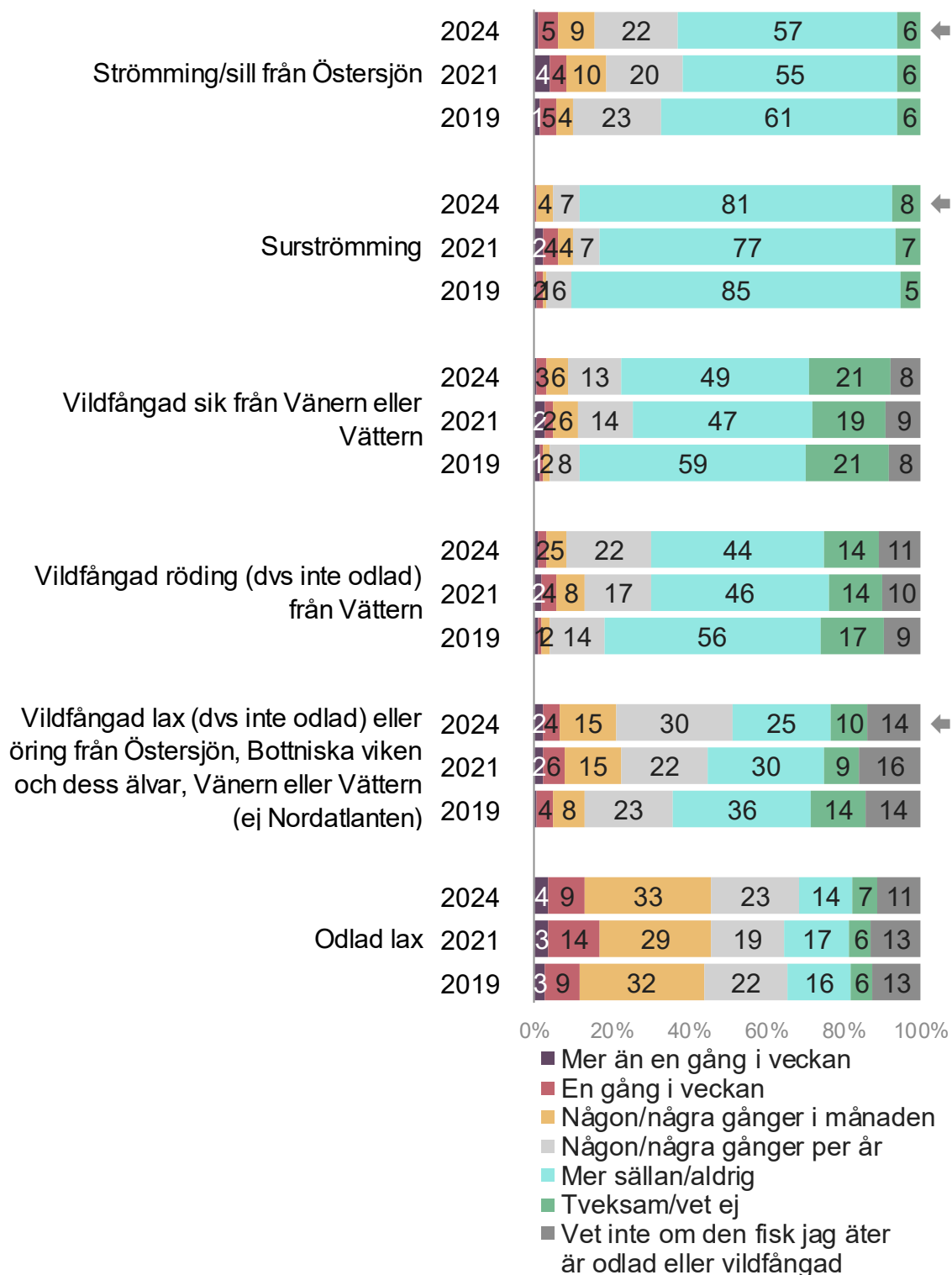
Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad sik från Väneren eller Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad sik, t ex rökt sik. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	1%	2%	3%
Någon/ några gånger i månaden	2%	6%	6%
Någon/ några gånger per år	8%	14%	13%
Mer sällan/ aldrig	59%	47%	49%
Tveksam/ vet ej	21%	19%	21%
Jag vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	8%	9%	8%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad röding (dvs inte odlad) från Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad röding, t ex rökt. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	1%	4%	2%
Någon/ några gånger i månaden	2%	8%	5%
Någon/ några gånger per år	14%	17%	22%
Mer sällan/ aldrig	56%	46%	44%
Tveksam/ vet ej	17%	14%	14%
Jag vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	9%	10%	11%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad lax (dvs inte odlad) eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Väneren eller Vättern. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	2%
En gång i veckan	4%	6%	4%
Någon/ några gånger i månaden	8%	15%	15%
Någon/ några gånger per år	23%	22%	30%
Mer sällan/ aldrig	36%	30%	25%
Tveksam/ vet ej	14%	9%	10%
Jag vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	14%	16%	14%

Hur ofta äter du följande fiskar? Odlad lax. (Fertila kvinnor i övriga landet)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	3%	3%	4%
En gång i veckan	9%	14%	9%
Någon/ några gånger i månaden	32%	29%	33%
Någon/ några gånger per år	22%	19%	23%
Mer sällan/ aldrig	16%	17%	14%
Tveksam/ vet ej	6%	6%	7%
Jag vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	13%	13%	11%

Hur ofta äter du följande fiskar? (Fertila kvinnor i övriga landet)

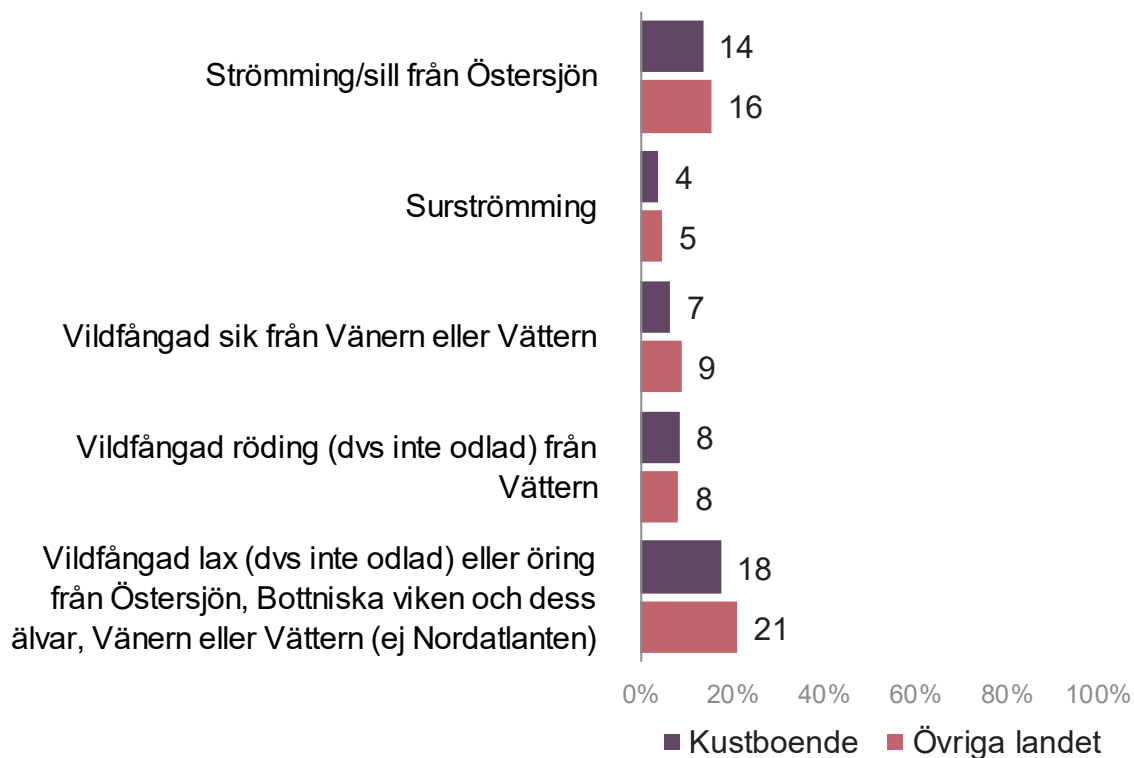
Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder boende i övriga landet.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER, KUSTBOENDE JÄMFÖRT MED BOENDE I ÖVRIGA LANDET

Hur ofta äter du följande fiskar?

(Andel som äter riskfisk någon gång i månaden eller oftare)

Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder.

KUSTBOENDE

Hur ofta äter du följande fiskar? Strömming/sill från Östersjön. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	3%	2%
En gång i veckan	5%	8%	6%
Någon/ några gånger i månaden	14%	14%	13%
Någon/ några gånger per år	35%	34%	36%
Mer sällan/ aldrig	40%	35%	40%
Tveksam/ vet ej	3%	5%	3%

Hur ofta äter du följande fiskar? Surströmming, d v s strömming som konserveras med hjälp av jäsning. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	1%	0%
En gång i veckan	1%	4%	1%
Någon/ några gånger i månaden	2%	3%	3%
Någon/ några gånger per år	16%	13%	14%
Mer sällan/ aldrig	77%	74%	77%
Tveksam/ vet ej	3%	5%	5%

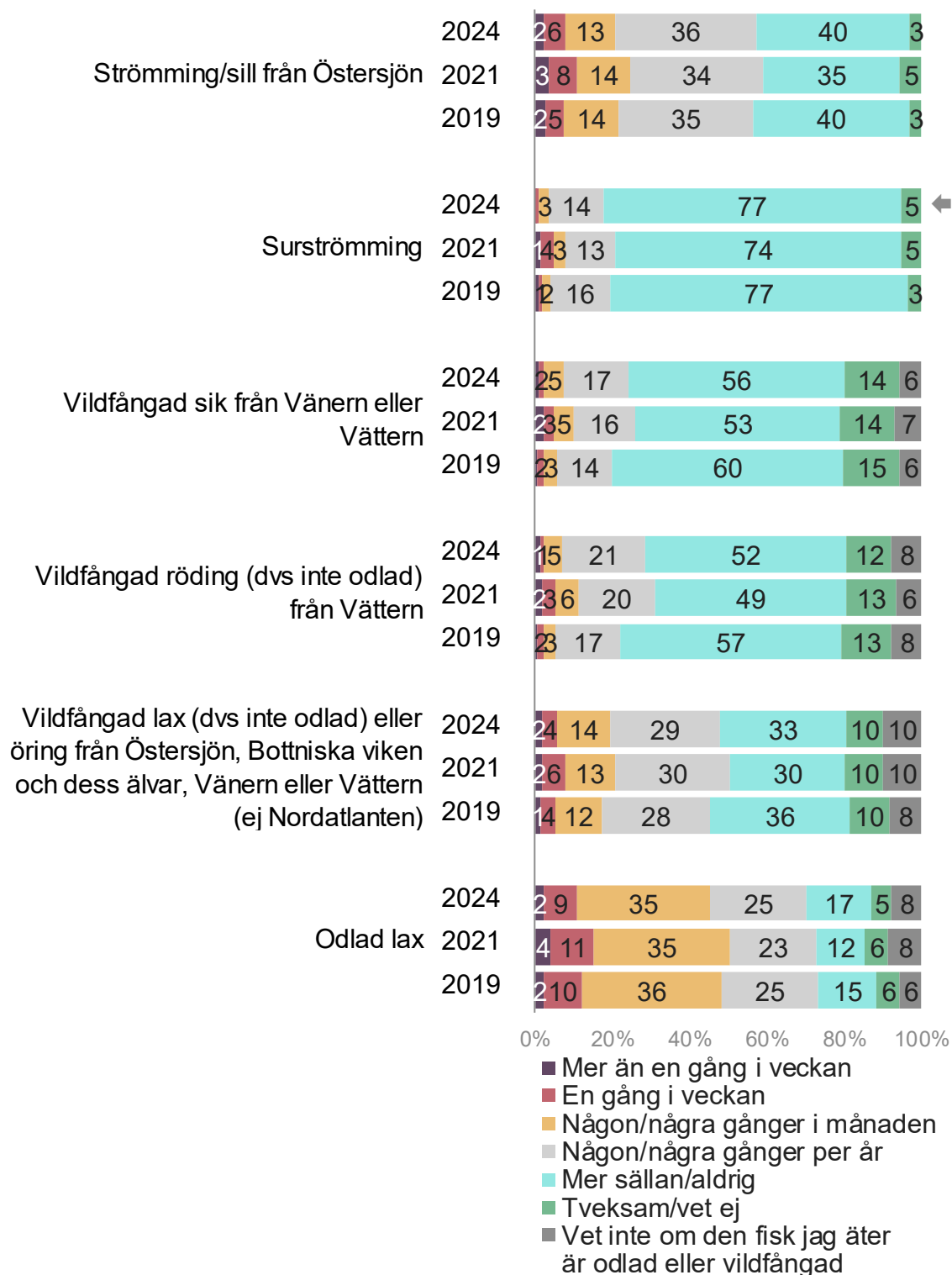
Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad sik från Vänern eller Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad sik, t ex rökt sik. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	2%	3%	2%
Någon/ några gånger i månaden	3%	5%	5%
Någon/ några gånger per år	14%	16%	17%
Mer sällan/ aldrig	60%	53%	56%
Tveksam/ vet ej	15%	14%	14%
Jag vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	6%	7%	6%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad röding (dvs inte odlad) från Vättern. Här räknar vi även in förpackad och tillagad röding, t ex rökt. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	1%
En gång i veckan	2%	3%	1%
Någon/ några gånger i månaden	3%	6%	5%
Någon/ några gånger per år	17%	20%	21%
Mer sällan/ aldrig	57%	49%	52%
Tveksam/ vet ej	13%	13%	12%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	8%	6%	8%

Hur ofta äter du följande fiskar? Vildfångad lax (dvs inte odlad) eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Väneren eller Vättern. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	1%	2%	2%
En gång i veckan	4%	6%	4%
Någon/ några gånger i månaden	12%	13%	14%
Någon/ några gånger per år	28%	30%	29%
Mer sällan/ aldrig	36%	30%	33%
Tveksam/ vet ej	10%	10%	10%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	8%	10%	10%

Hur ofta äter du följande fiskar? Odlad lax. (Kustboende)	2019	2021	2024
Mer än en gång i veckan	2%	4%	2%
En gång i veckan	10%	11%	9%
Någon/ några gånger i månaden	36%	35%	35%
Någon/ några gånger per år	25%	23%	25%
Mer sällan/ aldrig	15%	12%	17%
Tveksam/ vet ej	6%	6%	5%
Vet inte om den fisk jag äter är odlad eller vildfångad	6%	8%	8%

Hur ofta äter du följande fiskar? (Kustboende)

Bas: Samtliga kustboende.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Miljögifter i fet fisk

Sammanfattning

KÄNNEDOM OM MILJÖGIFTER I FET FISK

De flesta känner till att det finns miljögifter i fet fisk som t ex strömming från Östersjön och vild lax från Vänern och Vättern. Kännedomen ligger på ungefär samma nivå som föregående mätning för målgrupperna totalt.

68 procent av **föräldrar** känner till att det finns miljögifter i fet fisk och det är inga signifikanta skillnader i kännedomen mellan småbarnsföräldrar (0-6 år) och föräldrar med äldre barn (7-16 år).

58 procent av **kvinnor i fertil ålder** känner till att det finns miljögifter i fet fisk och andelen är högre bland boende vid kusten jämfört med boende i övriga landet. Kännedomen har minskat bland äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) jämfört med 2021 och det finns i årets undersökning ingen signifikant skillnad i kännedomen bland yngre och äldre kvinnor i fertil ålder. Minskningen gäller främst äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) som inte bor vid kusten.

65 procent av **kustboende** generellt känner till miljögifter i fet fisk och andelen är högre bland män jämfört med kvinnor samt bland äldre (16-40 år) jämfört med äldre (40-79 år). Jämfört med 2021 så syns en minskad kännedom bland kustboende kvinnor

KÄNNEDOM OM FISKEN ÄR VILDFÅNGAD

Bland de som serverar eller konsumerar vildfångad röding eller lax minst någon gång om året säger sig majoriteten veta om att fisken är vildfångad och inte odlad åtminstone ibland. 69 procent bland föräldrar, 64 procent bland kvinnor i fertil ålder och 65 procent bland kustboende säger sig alltid eller ibland veta att fisken är vildfångad.

Andelen som alltid/oftast vet att fisken är vildfångad minskar bland kustboende jämfört med 2021 och det gäller främst kustboende män i åldern 16-40 år. Vetskapen om att fisken är vildfångad är dock överlag högre bland kustboende män jämfört med kvinnor och högre i åldersgruppen 26-40 år jämfört med 56-79 år.

KONSUMTION OM FISKEN VAR UTAN MILJÖGIFTER

Viljan bland **föräldrar** att servera strömming till sina barn om det inte fanns miljögifter i den är överlag i nivå med föregående mätning. 45 procent serverar sällan eller aldrig strömming till sina barn och uppger att de inte skulle göra det oftare även om det inte fanns miljögifter i fisken medan 12 procent skulle fortsätta servera strömming lika ofta som nu oavsett om den innehåller miljögifter. 22 procent uppger miljögifterna som huvudorsak till att de inte serverar strömming och andelen som skulle servera strömming oftare är högre bland småbarnsföräldrar (0-6 år) jämfört med föräldrar med äldre barn. Jämfört med 2021 så uppger fler småbarnsföräldrar och färre föräldrar med äldre barn att de aldrig/sällan skulle servera strömming oberoende av om det fanns miljögifter.

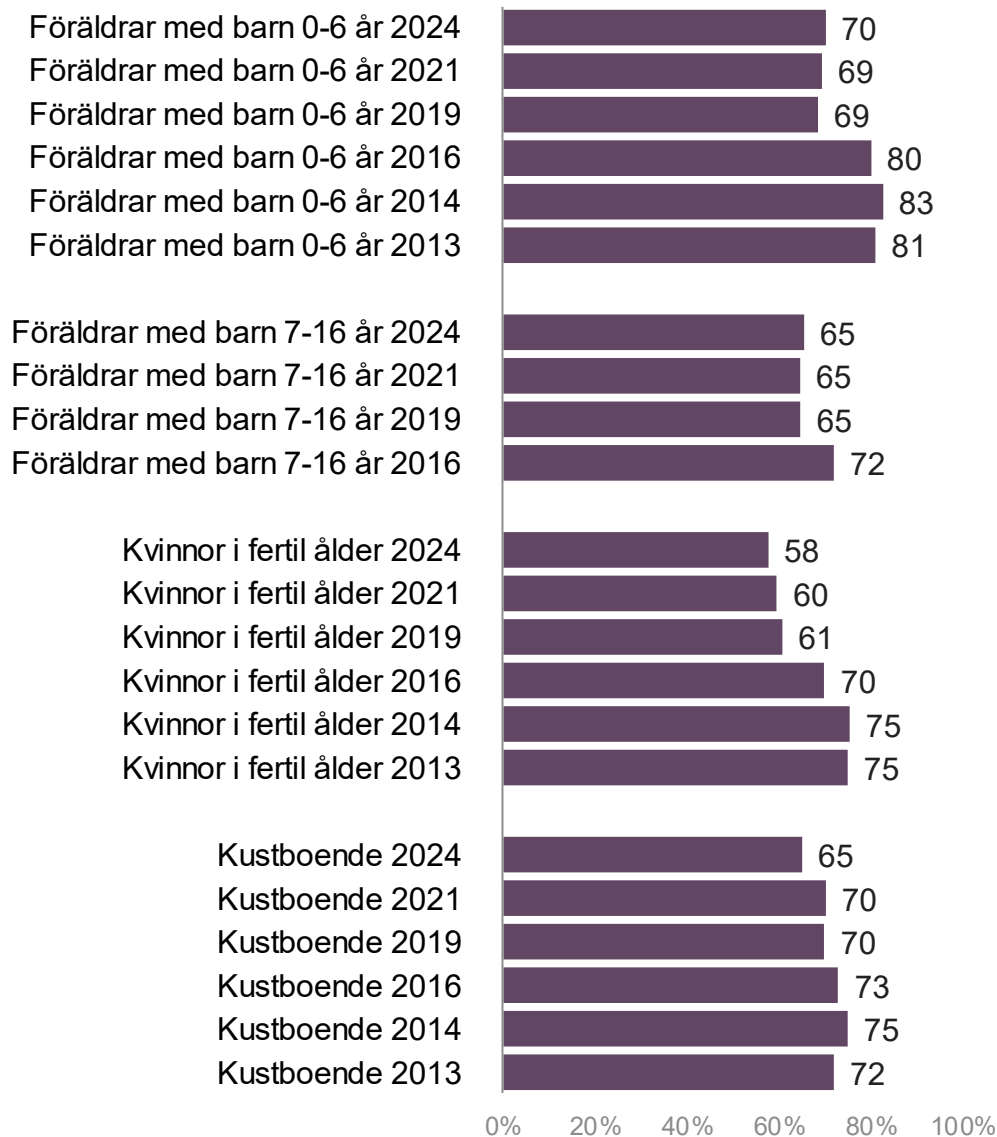
Viljan bland **kvinnor i fertil ålder** att äta strömming är totalt sett i nivå med föregående mätning. 55 procent äter sällan eller aldrig strömming och uppger att de inte skulle äta strömming oftare även om den var utan miljögifter och 9 procent skulle fortsätta äta strömming lika ofta som nu oavsett om den innehåller miljögifter. 18 procent uppger miljögifterna som huvudorsak till att de inte äter strömming oftare och de som bor annanstans än vid kusten skulle i högre utsträckning än de som bor vid kusten äta fisken oftare om den inte hade miljögifter.

Viljan bland **kustboende** att äta fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern om det inte fanns miljögifter i den är på ungefär samma nivå som föregående mätning. Andelen som ställer sig tveksamma eller inte vet om de skulle äta fet fisk oftare har dock ökat och uppgår i årets undersökning till 31 procent. Framför allt ökar det bland kustboende män och kustboende i åldern 41-79 år. 22 procent äter sällan eller aldrig fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern och skulle inte göra det oftare även om det inte fanns miljögifter i den. 19 procent skulle fortsätta äta fet fisk lika ofta som nu oavsett om den innehåller miljögifter eller inte och denna andel är högre bland kustboende män och kustboende i åldern 16-40 år. 28 procent uppger miljögifterna som en huvudorsak till att de inte äter fet fisk oftare och skulle annars öka sin konsumtion.

Kännedom om miljögifter i fet fisk

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

Känner du till att det finns miljögifter i fet fisk som t ex strömming från Östersjön, och vild lax från Vänern och Vättern? Andel ja

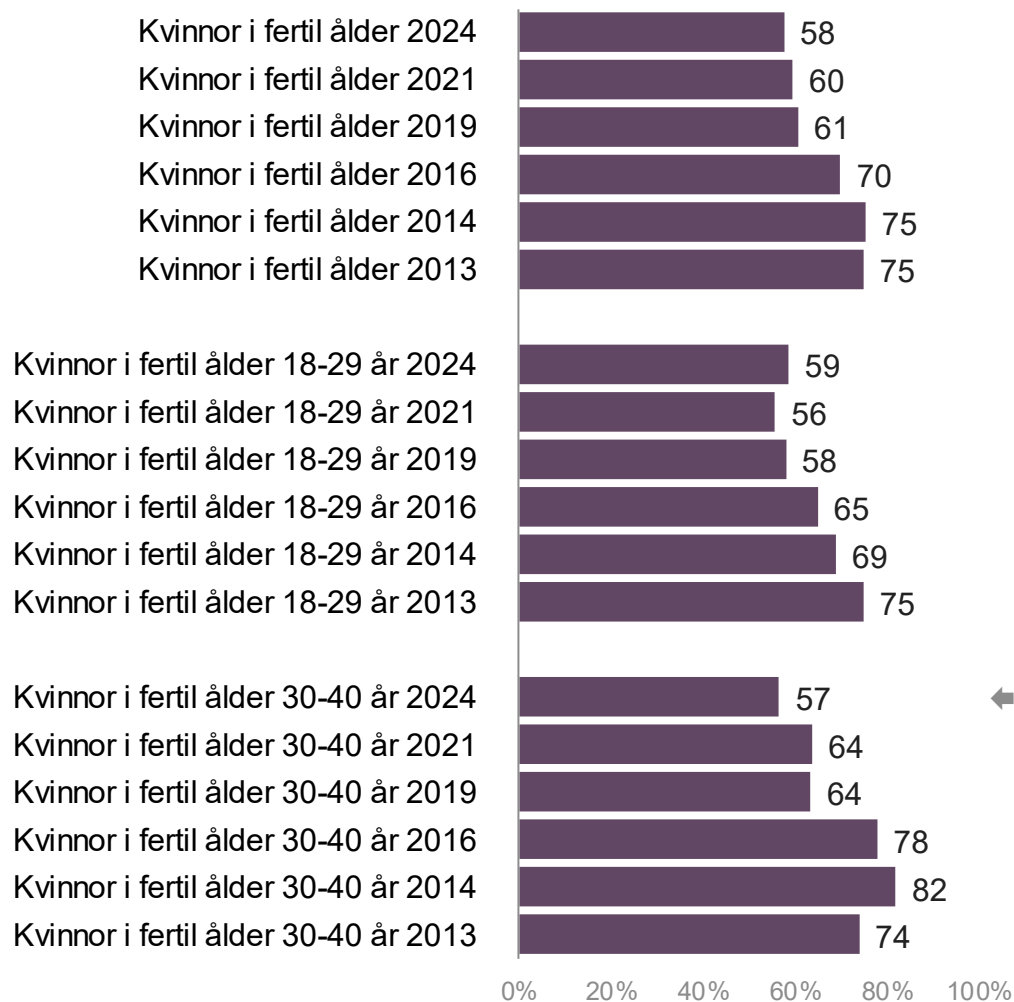

Bas: Samtliga inom målgrupp.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Känner du till att det finns miljögifter i fet fisk som t ex strömming från Östersjön, och vild lax från Vänern och Vättern? Andel ja

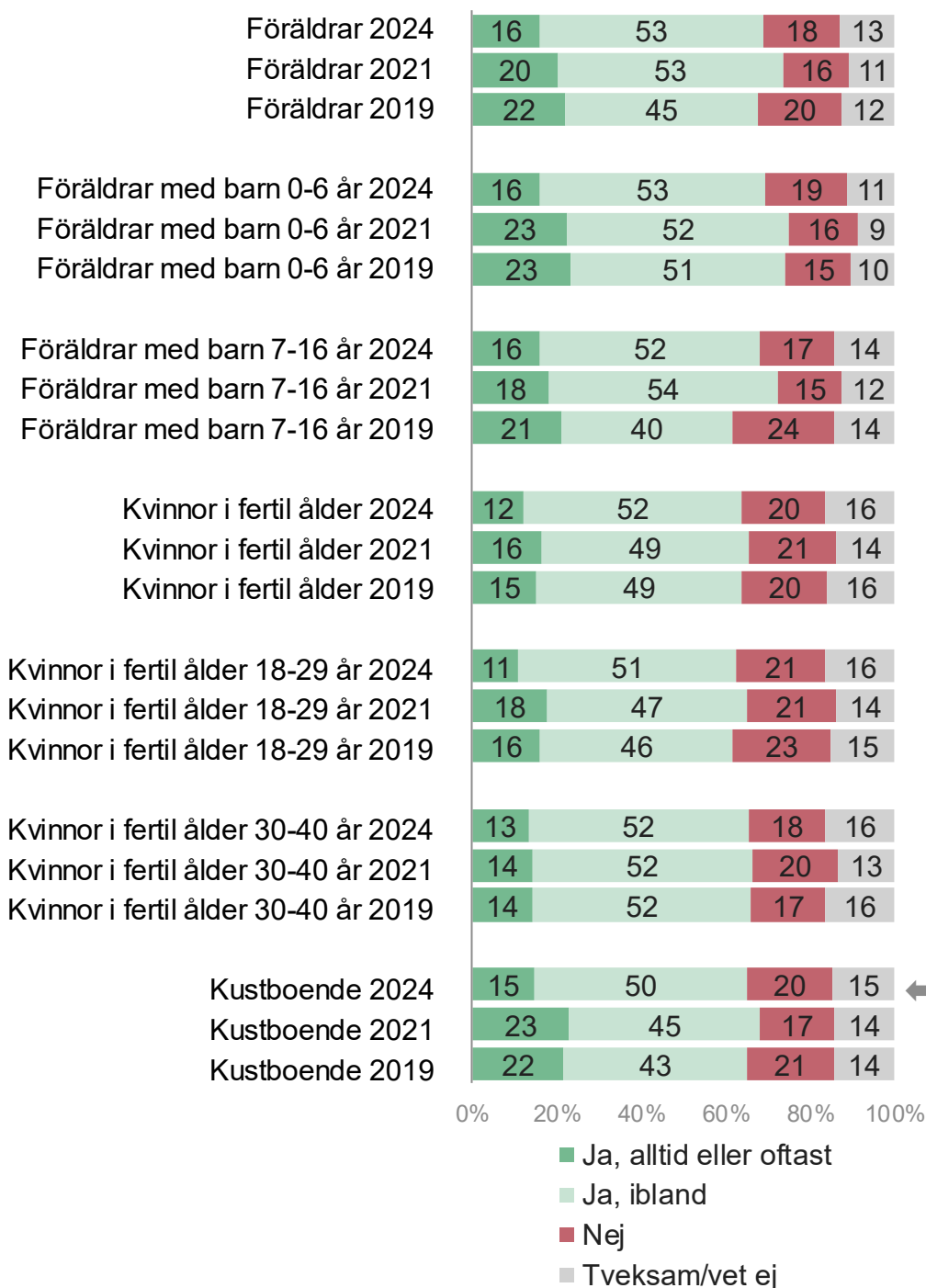
Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Kännedom om fisken är vildfångad

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

När du köper eller konsumerar vildfångad lax eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Vänern eller Vätten/vildfångad röding från Vättern, vet du då om att fisken är vildfångad och inte odlad?

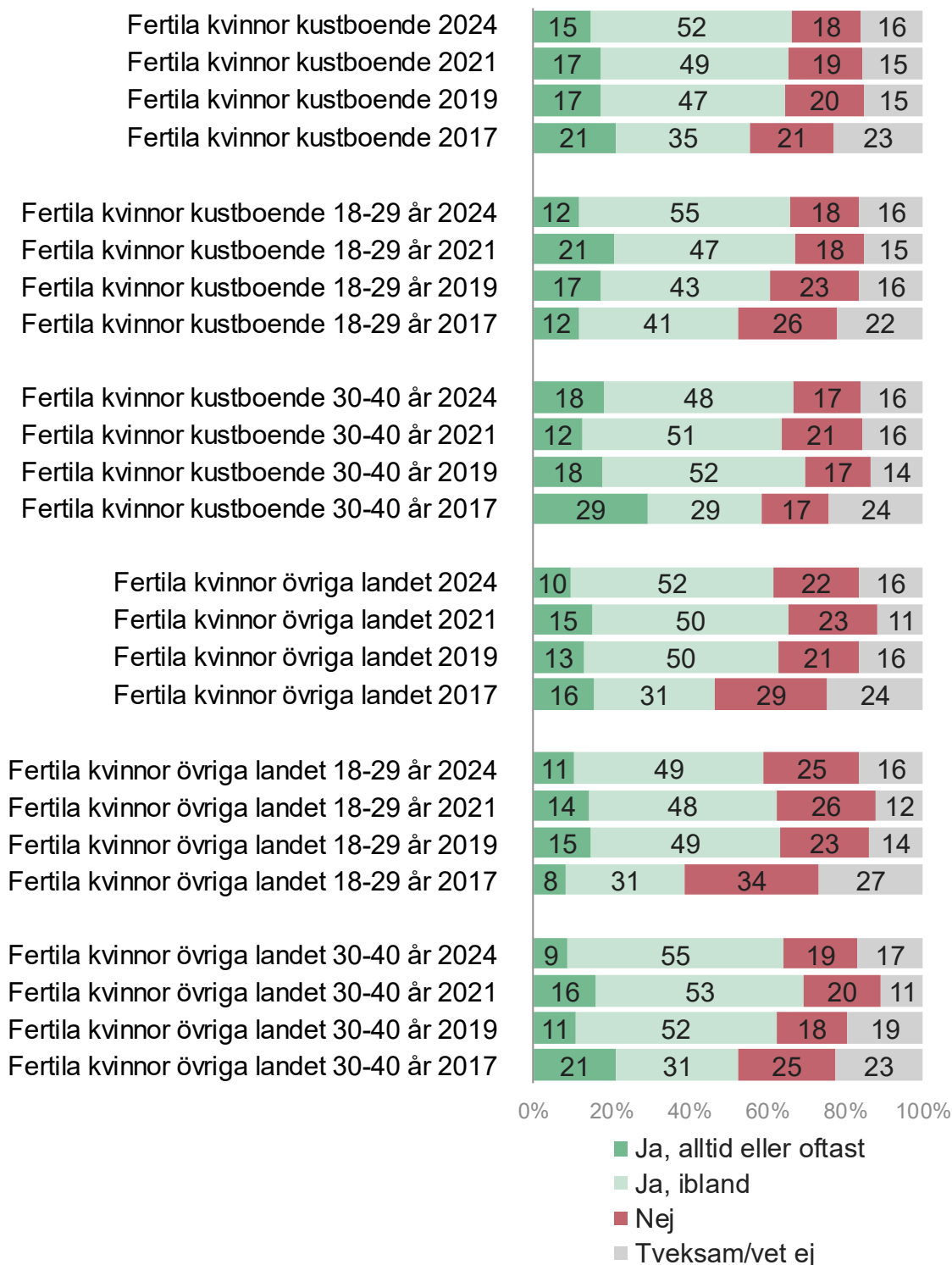

Bas: De som äter vildfångad röding eller lax minst någon/några gånger per år.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

När du köper eller konsumerar vildfångad lax eller öring från Östersjön, Bottniska viken och dess älvar, Vänern eller Vätten/vildfångad röding från Vättern, vet du då om att fisken är vildfångad och inte odlad?

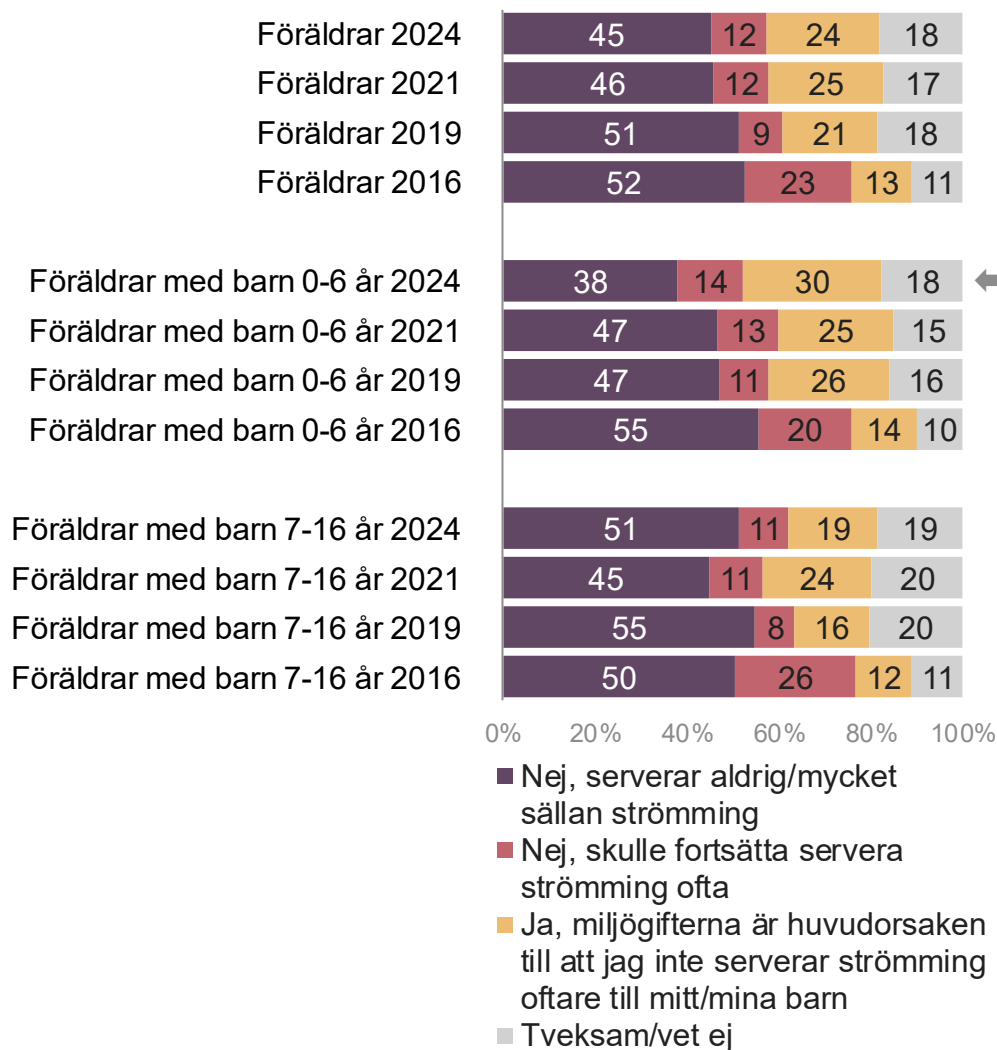

Bas: De kvinnor i fertil ålder som äter vildfångad röding eller lax minst någon/några gånger per år. Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Konsumtion om fisken var utan miljögifter

FÖRÄLDRAR

Om det inte fanns miljögifter i strömming, skulle du då servera strömming till ditt/dina barn oftare än du gör idag?

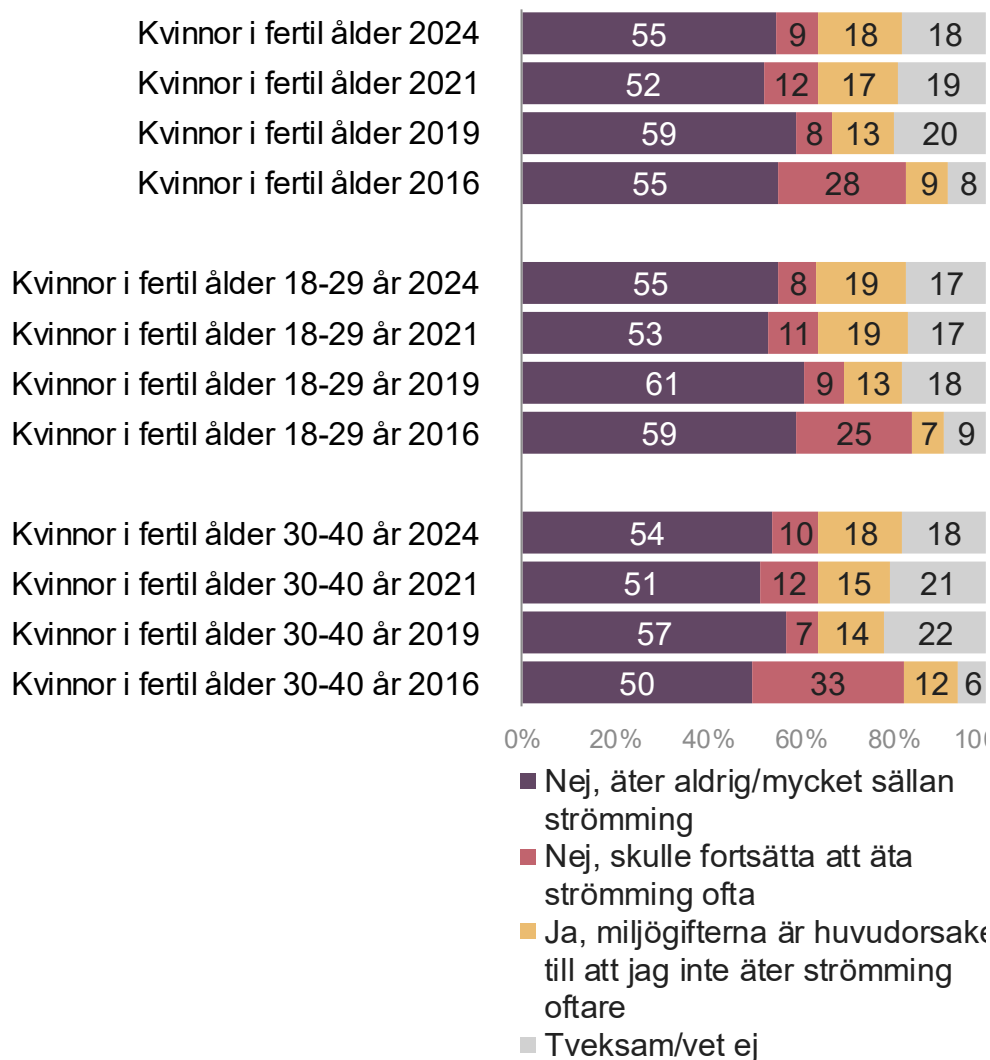
Bas: Samtliga föräldrar.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Svarsalternativen formulerades om år 2019.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Om det inte fanns miljögifter i strömming, skulle du äta strömming oftare då?

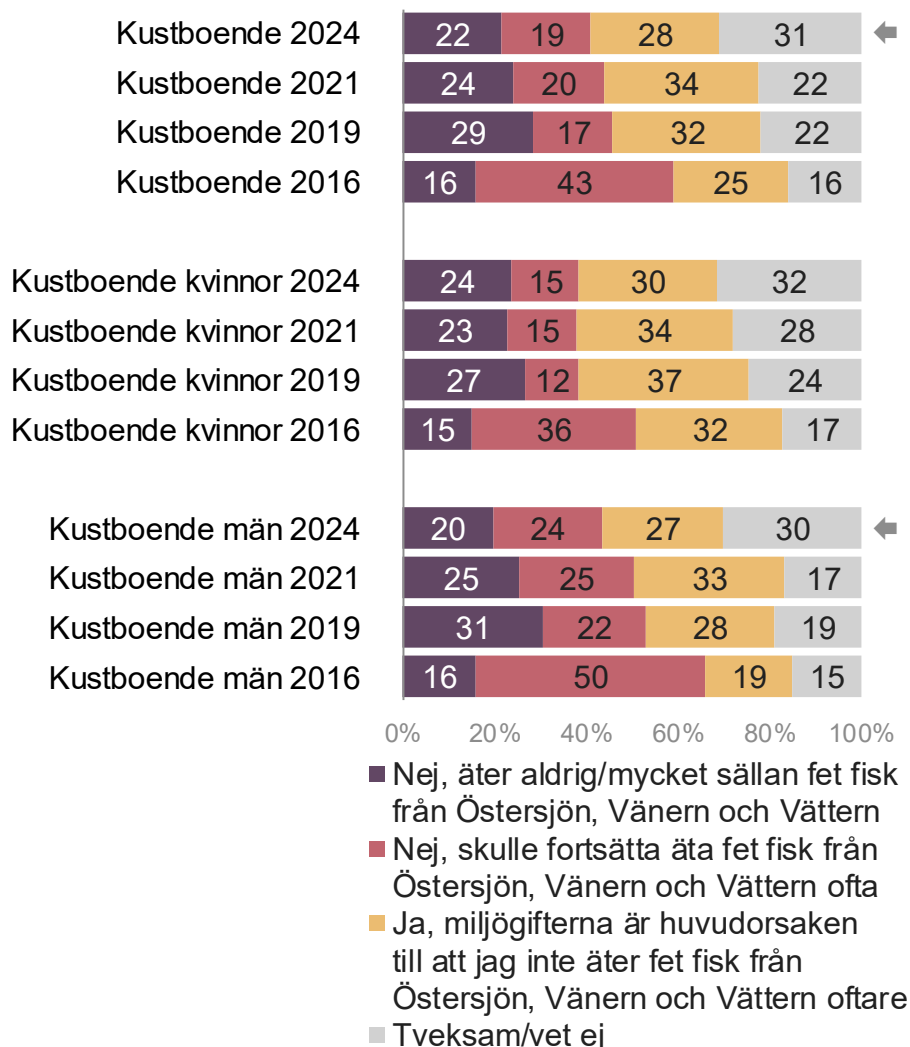
Bas: Samtliga kvinnor i fertil ålder.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Svarsalternativen formulerades om år 2019.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRELSE MELLAN MÄN OCH KVINNOR

Om det inte fanns miljögifter i fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern, skulle du äta den oftare då?

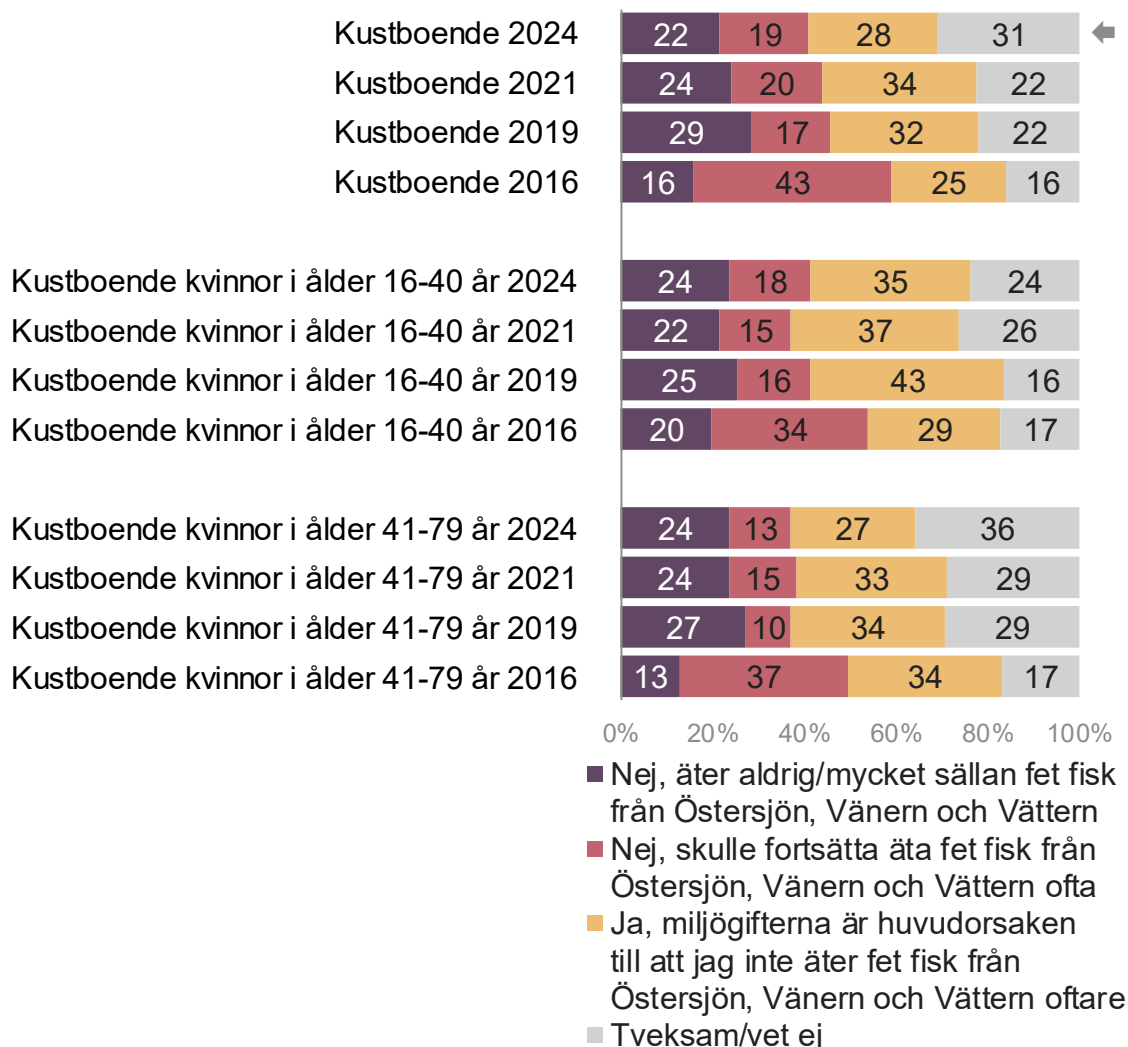
Bas: Samtliga kustboende.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Svarsalternativen formulerades om år 2019.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRELSE MELLAN ÅLDERSGRUPPER

Om det inte fanns miljögifter i fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern, skulle du äta den oftare då?

Bas: Samtliga kustboende respektive kustboende kvinnor.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Svarsalternativen formulerades om år 2019.

Skäl till konsumtion av riskfisk trots kännedom om kostråd

Föräldrar som serverar riskfisk till sina barn minst en gång i månaden och känner till kostråden har fått svara på frågan "Fiskarna vi nämnt i enkäten innehåller miljögifter, och de bör därför inte konsumeras av vissa grupper som barn, gravida eller av kvinnor i fertil ålder. Du svarade tidigare att du känner till dessa kostråd och även att du serverar sådan fisk till dina barn oftare än råden. Av vilken anledning serverar du fisken ändå?". Nedan redovisas ett urval av kommentarerna. Samtliga kommentarer finns i bilaga 2.

FÖRÄLDRAR

Föräldrar uppger framför allt att de serverar riskfisk för att det är gott, nyttigt, billigt och för att det inte är så stora mängder eller att man inte visste att man gick emot kostråden. Nedan listan några av de återkommande ämnena bland svaren samt ett urval av kommentarer:

- "Den är god och mina barn gillar den"
- "För att det är billigt och gott"
- "Vi blir tvungna för att få ekonomin att hålla"
- "För att det finns protein och vitamin"
- "Våra kroppar behöver Omega-3"
- "Det är nyttigt på andra sätt"
- "Det är en sådan liten mängd som äts"
- "Jag trodde vissa fiskar inte ingick i gifterna"

Kvinnor i fertil ålder respektive kustboende som själva äter riskfisk minst en gång i månaden och känner till kostråden har fått svara på frågan "Fiskarna vi nämnt i enkäten innehåller miljögifter, och de bör därför inte konsumeras av vissa grupper som barn, gravida eller av kvinnor i fertil ålder. Du svarade tidigare att du känner till dessa kostråd och även att du äter sådan fisk oftare än råden. Av vilken anledning äter du fisken ändå?". Nedan redovisas ett urval av kommentarerna. Samtliga kommentarer finns i bilaga 2.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER

Vanliga anledningar till att fertila kvinnor äter riskfisk minst en gång i månaden är för att det är gott, nyttigt, tillgängligt, billigt och en tro att det inte är så farligt eller att kostråden inte gäller dem.

- "För att jag inte är gravid och fisk är gott"
- "För att den är god"
- "Gott och rikt med bra fetter"
- "För att få i mig omega och andra viktiga vitaminer"
- "För att få protein och omega 3"
- "Det är det billigaste alternativet. I rådande ekonomiska läge måste man prioritera"
- "Säljs den i affären så tänker jag att så dåligt kan den ju inte vara"
- "Jag visste inte att det gällde kvinnor i fertil ålder också. Trodde det endast gällde gravida"

KUSTBOENDE

De vanligaste anledningarna till att kustboende äter riskfisk minst en gång i månaden är för att det är gott, billigt, nyttigt eller för att man bedömer riskerna som låga på grund av det är så sällan eller att man inte ingår i någon grupp som inte ska äta riskfisk.

- "Det smakar gott"
- "Det är gott och har andra hälsoeffekter som kanske överväger miljögifterna"
- "Det är nyttigt med omega 3"
- "Eftersom fisk innehåller viktiga ämnen som vi behöver i kroppen, det är billigt med fisk och är även en bra snabb och smidig maträtt att laga"
- "Det kan hända ibland, då priset kan vara lockande"
- "Svårt att få tag på annan fisk"
- "Det händer såpass sällan att det troligtvis inte är alltför skadligt"
- "Jag är inte gravid eller fertil"

Information om miljögifter i fisk

Sammanfattning

STRÖMMING ELLER ANNAN FET FISK I MEDIA

Andelen som har sett eller hört något i media om att strömming och annan fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern, innehåller miljögifter (dioxiner och PCB) är ungefär i linje med föregående mätning för föräldrar och kustboende och uppgår till 35 respektive 38 procent. Äldre kustboende har i högre utsträckning än yngre hört eller sett något i media. Bland kvinnor i fertil ålder så har andelen som sett eller hört något i media minskat från 33 procent 2021 till 26 procent i årets undersökning och detta är lika för båda åldersgrupperna.

INFORMATION OM RISKERNA MED MILJÖGIFTER

Det är totalt sett ungefär lika stor andel av målgrupperna som under det senaste året tagit del av information om riskerna med miljögifter, såsom dioxin och PCB, i vissa fiskar och hur dessa kan påverka barn, unga, gravida och den som planerar att bli gravid i framtiden. Andelen uppgår till 38 procent bland föräldrar och 37 procent bland kvinnor i fertil ålder och kustboende. Vanligaste platserna att ha tagit del av informationen varierar dock något.

Föräldrar som tagit del av information om riskerna med miljögifter har främst gjort det via traditionell media (45 procent), nyhetssajter på internet (41 procent) samt andra sajter på internet (40 procent). Det är betydligt vanligare att småbarnsföräldrar (0-6 år) fått information via andra sajter på internet (t ex sjukvården, myndigheter, matsajter, bloggar) eller via kontakt med vården och vanligare att föräldrar med äldre barn (7-16 år) fått information via traditionell media.

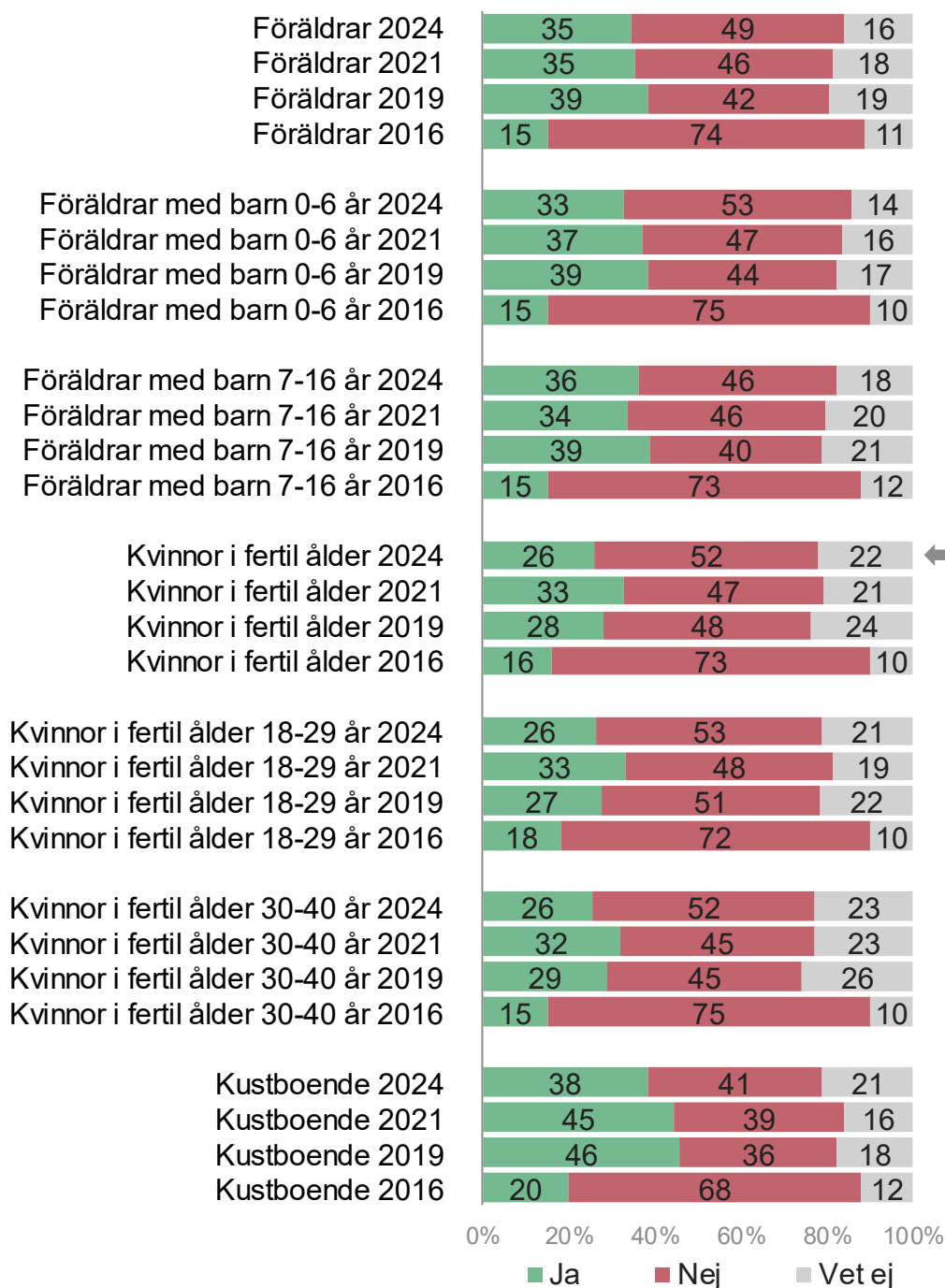
Kvinnor i fertil ålder som tagit del av information om riskerna med miljögifter har främst gjort det via vänner/bekanta/familj (44 procent) eller andra sajter på internet (40 procent). Äldre kvinnor i fertil ålder (30-40 år) har i högre grad än yngre (18-29 år) tagit del av informationen via kontakt med vården och de som bor vid kusten har i högre grad fått information via nyhetssajter på internet.

Kustboende som tagit del av information om riskerna med miljögifter har främst gjort det via traditionell media (58 procent). Detta gäller framför allt äldre kustboende (41-79 år) medan yngre (16-40 år) i högre grad tagit del av informationen via vänner/bekanta/familj, sociala medier och i kontakt med vården. Kustboende kvinnor har i högre grad än män fått informationen via andra sajter på internet (t ex sjukvården, myndigheter, matsajter, bloggar).

Strömming eller annan fet fisk i media

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

Har du sett eller hört något i media om att strömming och annan fet fisk från Östersjön, Vänern och Vättern, innehåller miljögifter (dioxiner och PCB)?

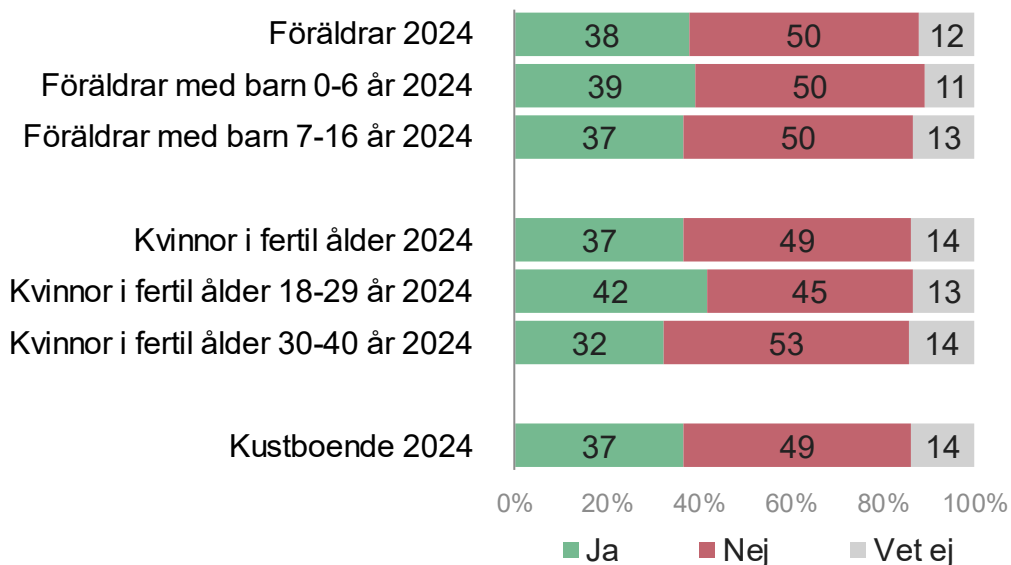
Bas: Samtliga inom målgrupp.

Pilar indikerar signifikanta skillnader jämfört med föregående mätning.

Information om riskerna med miljögifter i vissa fiskar

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

Har du det senaste året tagit del av information om riskerna med miljögifter, såsom dioxin och PCB, i vissa fiskar och hur dessa kan påverka barn, unga, gravida och den som planerar att bli gravid i framtiden?

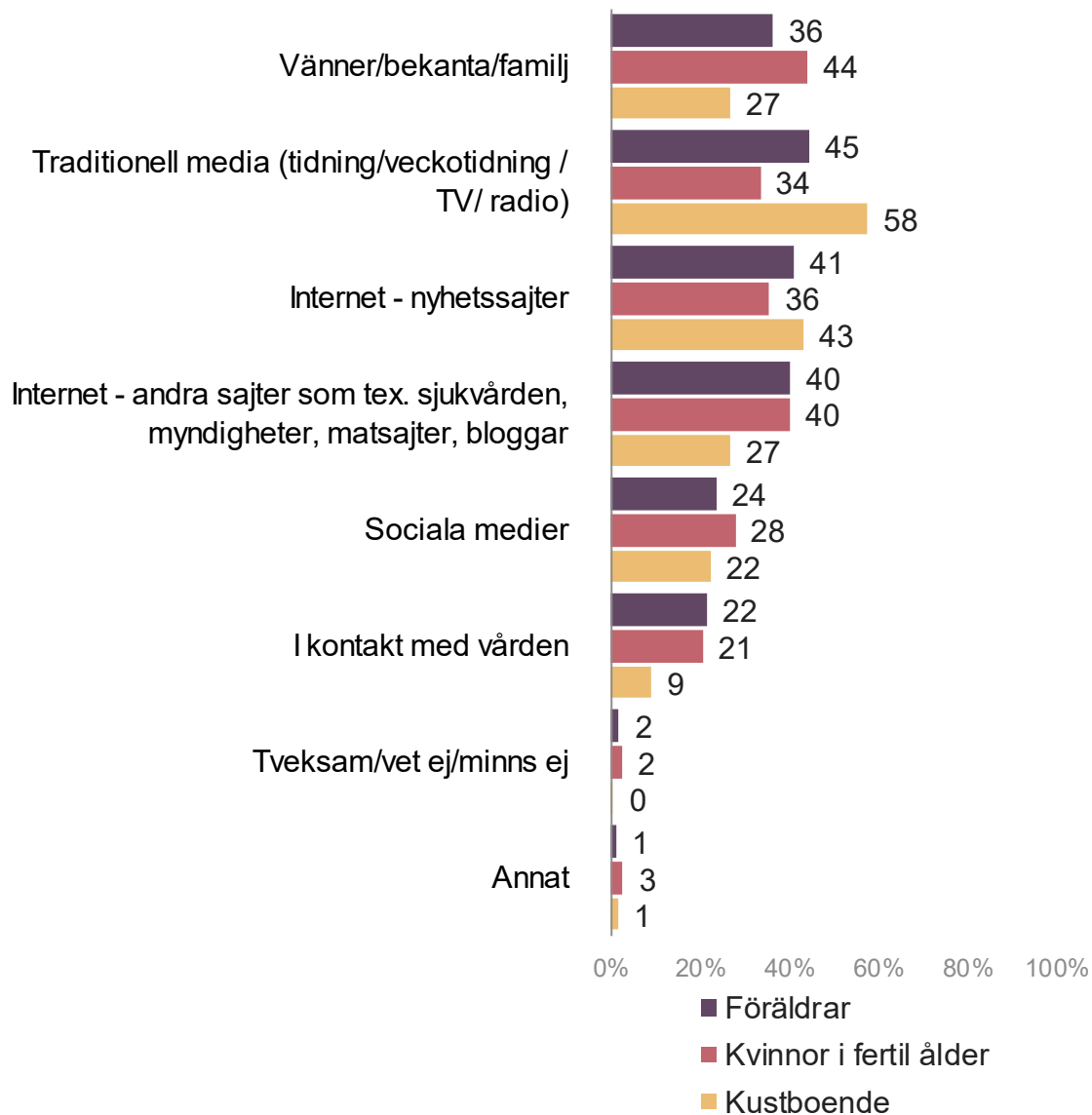
Bas: Samtliga inom målgrupp.

Frågan är ny i 2024 års enkät och jämförs inte med tidigare mätningar.

Platser där man tagit del av information

SAMTLIGA MÅLGRUPPER

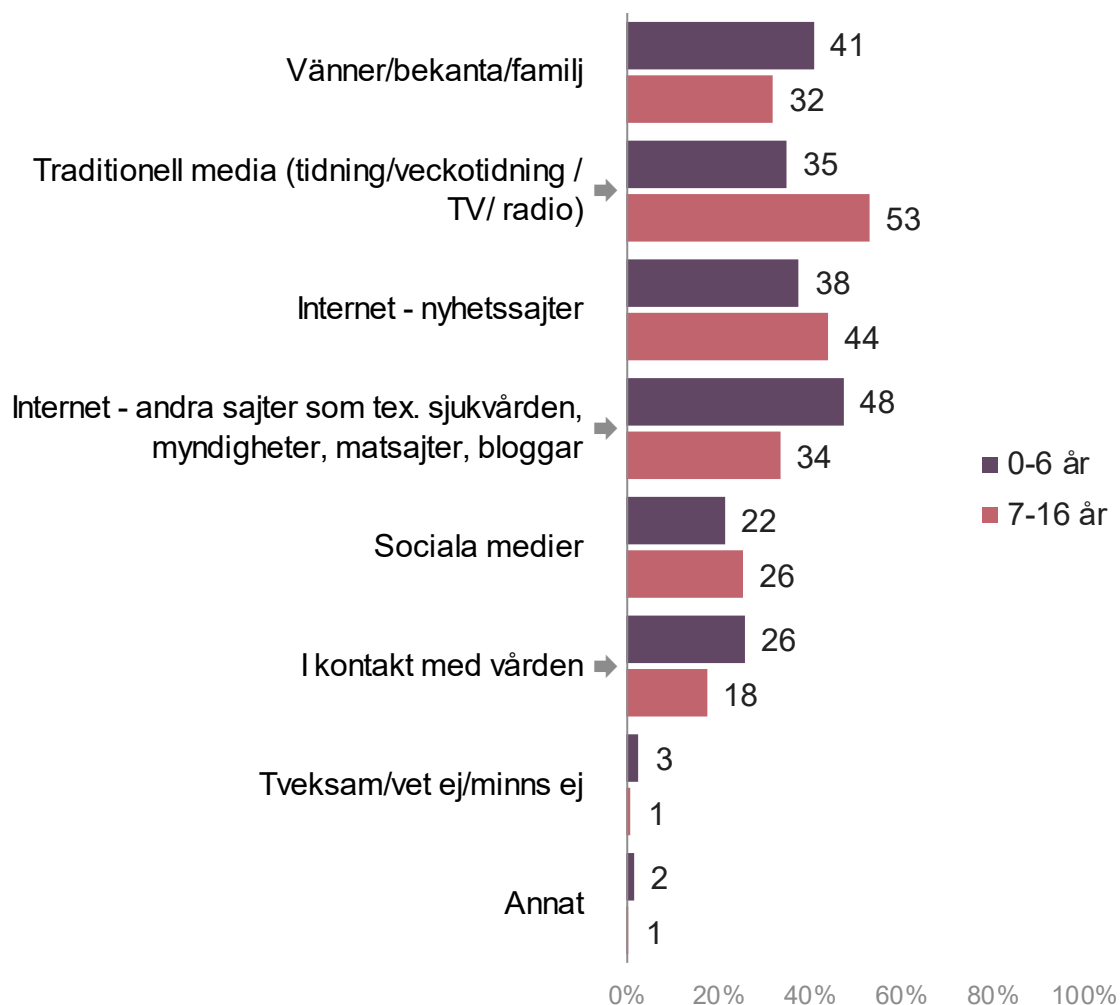
Var har du tagit del av information om riskerna med miljögifter?

Bas: De som har tagit del av informationen.

FÖRÄLDRAR

Var har du tagit del av information om riskerna med miljögifter?

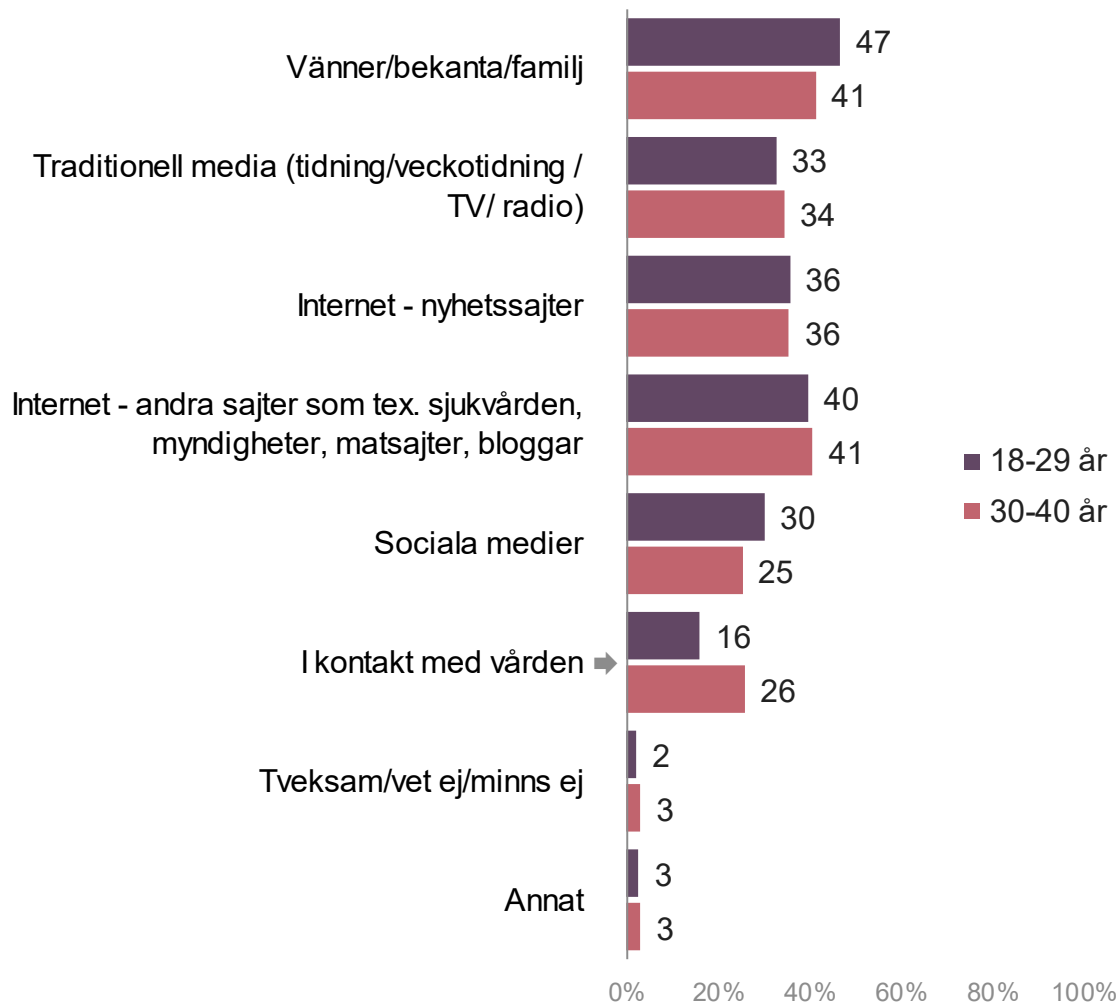

Bas: De föräldrar som har tagit del av informationen.

Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna.

KVINNOR I FERTIL ÅLDER, JÄMFÖRELSE MELLAN ÅLDERSGRUPPER

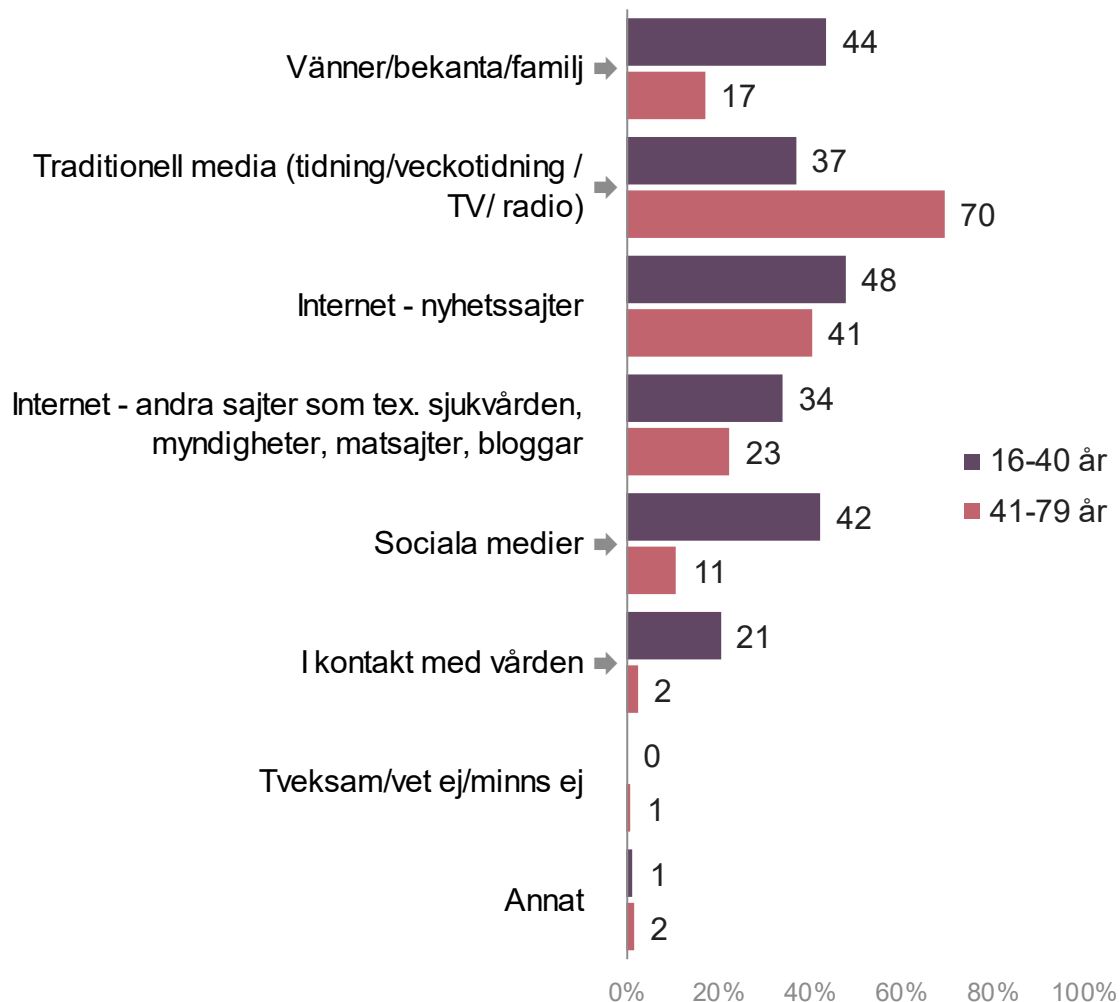
Var har du tagit del av information om riskerna med miljögifter?

Bas: De kvinnor i fertil ålder som har tagit del av informationen.
Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRESLE MELLAN ÅLDERSGRUPPER

Var har du tagit del av information om riskerna med miljögifter?

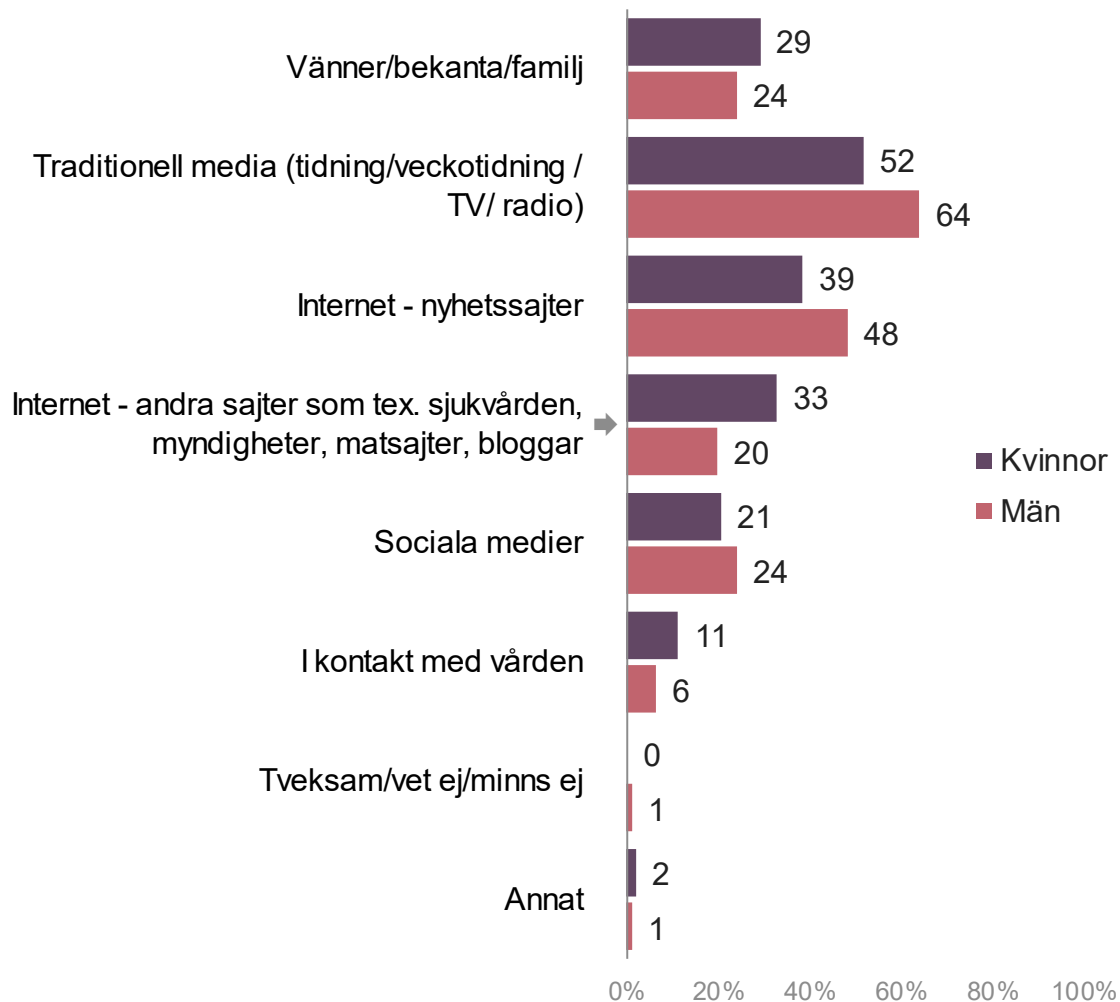

Bas: De kustboende som har tagit del av informationen.

Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna.

KUSTBOENDE, JÄMFÖRESLE MELLAN KVINNOR OCH MÄN

Var har du tagit del av information om riskerna med miljögifter?

Bas: De kustboende som har tagit del av informationen.
Pilar indikerar signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna.

Bakgrundsfrågor

Föräldrar totalt

Samtliga respondenter som tillhör målgruppen "Föräldrar".

Kön	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 005	1 072	999	1 014
Man	55%	40%	44%	46%
Kvinna	45%	60%	55%	53%
Annat	0%	1%	1%	0%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	0%

Vilken är din ålder?	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 005	1 072	999	1 014
-25 år	4%	3%	9%	7%
26-40 år	50%	46%	53%	52%
41-55 år	44%	47%	35%	38%
56 år eller äldre	2%	4%	2%	3%

Vilken typ av bostadsort bor du i? Bor du i...	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 005	1 072	999	1 014
Storstäder	40%	33%	38%	41%
Städer	44%	48%	48%	46%
Glesbygd	16%	18%	13%	12%
Vill ej uppge	0%	1%	2%	1%

Hur många personer är ni i ert hushåll, och som bor hemma hos er, med dig själv inräknad?	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 005	1 072	999	1 014
1 person	0%	3%	4%	0%
2 personer	5%	13%	9%	13%
3 personer	29%	30%	29%	31%
4 personer	48%	40%	36%	37%
5 eller fler personer	18%	14%	21%	19%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	0%

Vilken utbildning har du?	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 005	1 072	999	1 014
Grundskola	4%	6%	13%	8%
Gymnasium	30%	36%	37%	38%
Högskola/universitet	66%	57%	50%	53%
Vet ej/har ingen utbildning	0%	0%	1%	0%
Vill ej uppge	0%	1%	1%	1%

Småbarnsföräldrar

Föräldrar med barn 0–6 år.

Kön	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	500	471	493	468	472
Man	53%	54%	40%	42%	48%
Kvinna	47%	46%	59%	57%	51%
Annat	0%	0%	1%	0%	0%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	0%	0%

Vilken är din ålder?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	500	471	493	468	472
-25 år	5%	1%	6%	13%	10%
26-40 år	79%	79%	72%	72%	72%
41-55 år	17%	20%	21%	15%	16%
56 år eller äldre	0%	0%	1%	0%	2%

Vilken typ av bostadsort bor du i? Bor du i...	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	500	471	493	468	472
Storstäder	29%	30%	35%	38%	45%
Städer	54%	55%	47%	49%	42%
Glesbygd	17%	15%	17%	12%	12%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	1%	1%

Hur många personer är ni i ert hushåll, och som bor hemma hos er, med dig själv inräknad?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	500	471	493	468	472
1 person	0%	0%	2%	4%	0%
2 personer	3%	2%	12%	9%	11%
3 personer	29%	31%	33%	33%	36%
4 personer	45%	49%	38%	36%	34%
5 eller fler personer	22%	19%	15%	18%	18%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	0%	0%

Vilken utbildning har du?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	500	471	493	468	472
Grundskola	5%	3%	6%	13%	8%
Gymnasium	27%	26%	34%	35%	40%
Högskola/universitet	67%	70%	60%	51%	51%
Vet ej/har ingen utbildning	0%	0%	0%	1%	0%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	1%	0%

Kvinnor i fertil ålder

Vilken typ av bostadsort bor du i? Bor du i...	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 000	1 002	971	1 009	1 013
Storstäder	37%	38%	30%	31%	33%
Städer	51%	50%	55%	53%	53%
Glesbygd	11%	12%	13%	13%	13%
Vill ej uppge	0%	0%	2%	2%	1%

Hur många personer är ni i ert hushåll, och som bor hemma hos er, med dig själv inräknad?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 000	1 002	971	1 009	1 013
1 person	24%	24%	28%	19%	20%
2 personer	31%	33%	34%	30%	29%
3 personer	15%	16%	17%	20%	22%
4 personer	22%	20%	13%	20%	20%
5 eller fler personer	6%	6%	6%	11%	9%
Vill ej uppge	1%	0%	1%	1%	1%

Vilken utbildning har du?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	1 000	1 002	971	1 009	1 013
Grundskola	6%	4%	8%	13%	11%
Gymnasium	29%	31%	39%	44%	46%
Högskola/universitet	65%	65%	52%	40%	41%
Vet ej/har ingen utbildning	0%	0%	0%	1%	1%
Vill ej uppge	0%	0%	1%	2%	1%

Kustboende

Kön	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	502	500	490	510	547
Man	50%	50%	51%	48%	50%
Kvinna	50%	50%	49%	51%	49%
Annat	0%	0%	0%	1%	0%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	0%	1%

Vilken är din ålder?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	502	500	490	510	547
-25 år	20%	14%	10%	18%	14%
26-40 år	18%	26%	27%	20%	24%
41-55 år	28%	25%	17%	27%	21%
56 år eller äldre	33%	35%	45%	35%	41%

Vilken typ av bostadsort bor du i? Bor du i...	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	502	500	490	510	547
Storstäder	1%	7%	12%	15%	14%
Städer	76%	74%	71%	64%	68%
Glesbygd	22%	18%	17%	18%	17%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	3%	0%

Hur många personer är ni i ert hushåll, och som bor hemma hos er, med dig själv inräknad?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	502	500	490	510	547
1 person	19%	23%	28%	28%	31%
2 personer	38%	42%	46%	34%	38%
3 personer	14%	12%	11%	16%	14%
4 personer	20%	15%	12%	15%	12%
5 eller fler personer	9%	8%	3%	7%	6%
Vill ej uppge	0%	0%	0%	1%	0%

Vilken utbildning har du?	2014	2016	2019	2021	2024
Antal respondenter	502	500	490	510	547
Grundskola	20%	11%	16%	13%	16%
Gymnasium	34%	38%	38%	40%	40%
Högskola/universitet	46%	49%	46%	44%	42%
Vet ej/har ingen utbildning	0%	2%	0%	1%	0%
Vill ej uppge	0%	0%	1%	2%	1%

Origo Group